

RIMSKI MISAL
OBNOVLJEN PREMA ODLUCI SVETOG EKUMENSKOG SABORA
DRUGOG VATIKANSKOG A PROGLAŠEN VLAŠĆU
PAPE PAVLA VI

RED ČITANJA

UVODNE NAPOMENE

Treće izdanje

I

KRŠĆANSKA SADAŠNJOST
MARULIĆEV TRG 14
ZAGREB
2009.

RIMSKI MISAL: SVAGDANJA ČITANJA I

Odobrila Biskupska konferencija na zasedanju na Visovcu dne 25. rujna 1970.

Potvrdila Sveta kongregacija za bogoštovlje dne 15. listopada 1970. pod: Prot. n. 3287/70.

© Kršćanska sadašnjost 1984.

Sveta kongregacija za bogoštovlje
Prot. br. 106/69.

DEKRET

Red čitanja koja se ubuduće imaju upotrebljavati u misi izrađen je prema Konstituciji o svetoj liturgiji da se vjernicima pripravi bogati stol riječi Božje, da im se svestranije otvori biblijsko blago te da se kroz određeni broj godina mogne narodu pročitati istaknutiji dio Svetoga pisma (čl. 51). Taj je Red misnih čitanja izradio Savjet za Provedbu Konstitucije o svetoj liturgiji, a odobrio ga je papa Pavao VI., apostolskom konstitucijom „Missale Romanum“ od 3. travnja 1969.

Stoga Sveta kongregacija za bogoštovlje, po posebnom Prvosvećenikovu nalogu proglašuje isti taj Red čitanja te određuje da stupi na snagu I. nedjelje došašća dana 30. studenog godine 1969. Za sljedeću godinu upotrebljavat će se niz B nedjeljnih čitanja i II. niz prvih čitanja u obične dane „kroz godinu“.

U ovom se Redu označuju samo počeci pojedinih čitanja. Ostavlja se stoga brizi Biskupskih konferencija da se na narodnim jezicima prirede cijeli tekstovi. U tom neka se opslužuju pravila koja su određena napatkom o Priređivanju narodnih prijevoda, što ga je izdao Savjet za provedbu Konstitucije o svetoj liturgiji 25. siječnja 1969. Ti tekstovi neka se ili uzmu iz prijevoda Svetoga pisma koji su za pojedine krajeve već zakonito odobreni i od Svete Stolice potvrđeni ili neka se prirede novi, koje valja predložiti ovoj Svetoj kongregaciji na odobrenje.

Ukida se sve što bi se ovome protivilo.

Iz sjedišta Svete kongregacije za bogoštovlje, na Duhove, 25. svibnja 1969.

BENNO kard. GUT
pročelnik

A. BUGNINI
tajnik

Sveta kongregacija za sakramente i bogoštovlje
Prot. CD 240/81.

DEKRET

o drugom tipskom izdanju

Red misnih čitanja izdan je po prvi puta u tipskom izdanju 1969. godine, a 25. svibnja iste godine bio je proglašen po posebnoj zapovijedi Vrhovnog svećenika Pavla VI. po normama Konstitucije o svetoj liturgiji. Time su biskupskim konferencijama naznačena pojedina biblijska čitanja u misnim slavljinama kako bi se na narodnim jezicima mogli pripremiti lekcionari za pojedine krajeve.

U tom su izdanju nedostajala biblijska čitanja za „Redove“ sakramenata i obrede koji su izdani nakon 1969. godine. Osim toga, izdana je Nova Vulgata svetih knjiga te je Apostolskom konstitucijom „Blago Svetog pisma“ od 25. travnja 1979. određeno da se odsada u liturgijskim izdanjima upotrebljava taj tekst Nove Vulgate kao tipski.

Budući da više nema prvog tipskog izdanja, smatralo se prikladnim da se pripravi drugo izdanje koje s obzirom na ono prvo ima ove osobite značajke:

- 1) Tekst je Uvodnih napomena proširen.
- 2) Po propisu Apostolske konstitucije „Blago Svetog pisma“ u naznaci je biblijskih tekstova upotrijebljena Nova Vulgata.
- 3) Uklopljene su sve biblijske naznake iz lekcionara „Redova“ sakramenata i sakramentalna što su izdani poslije prvog izdanja „Reda misnih čitanja“.
- 4) Dodane su i biblijske naznake za čitanja u nekim misama „za različite potrebe“ i za čitanja u drugim misama koje su po prvi puta stavljene u drugo izdanje Rimskog misala 1975. godine.
- 5) Za slavlje Svete Obitelji, Krštenja Gospodinova, Uzašašća i Duhova dodane su naznake „po volji“ kako bi se upotpunili biblijski tekstovi tih slavlja što su u Lekcionaru za nedjelje i blagdane raspoređeni po krugovima A, B, C.

Ovo je drugo izdanje Reda misnih čitanja svojom vlašću odobrio Vrhovni svećenik Ivan Pavao II, a Sveta kongregacija za sakramente i bogoštovlje sada ga objavljuje i proglašuje za tipsko.

Biskupske će se konferencije pobrinuti da u izdanja na narodnim jezicima uvedu što se nalazi u ovom drugom izdanju.

Dokida se sve protivno.

Iz zgrade Svetog zbora za sakramente i bogoštovlje, 21. siječnja 1981.

JAKOV R. kard. KNOX

pročelnik

VIRGILIJE NOE

tajnik

UVODNE NAPOMENE

UVOD

Glava I.

OPĆENITIJA NAČELA O LITURGIJSKOM SLAVLJU RIJEČI BOŽJE

1. Nekoliko temeljnih postavaka

a) Važnost riječi Božje u liturgijskom slavlju

1. I Drugi vatikanski sabor¹ i učiteljstvo Vrhovnih svećenika² te različiti dokumenti što su ih poslije sabora proglasili uredi Svete Stolice³ govore mnogo o važnosti riječi Božje i o tom kako u svakom liturgijskom slavlju treba do izražaja doći Sveto pismo. Neka su važnija načela prikladno izložena i kratko protumačena već u prvom izdanju Reda misnih čitanja iz 1969. godine⁴.

Prilikom izdanja ovog novog Reda misnih čitanja s više je strana izražena želja da se ta načela potanje razlože. Stoga je sastavljen ovaj opširniji i prikladniji raspored Uvodnih napomena. U njima se najprije općenito utvrđuje tijesan odnos između riječi

---

¹ Usp. osobito II. VATIKANSKI KONCIL, Konstitucija o svetoj liturgiji, *Sacrosanctum Concilium* (dalje: SC), br. 7, 24, 43, 35, 48, 51, 52, 56; Dogmatska konstitucija o božanskoj objavi *Dei Verbum* (dalje: DV), br. 1, 21, 25, 26; Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve, *Ad Gentes Divinitus* (dalje: AG), br. 6; Dekret o službi i životu prezbitera *Presbyterorum Ordinis* (dalje: PO), br. 18.

² Usp. između onoga što su Vrhovni svećenici usmeno ili pismeno izrekli, osobito: PAVAO VI., Apostolsko pismo *Ministeria quaedam*, 15. kolovoza 1972. (dalje: MQ), br. V, AAS 64 (1972), str. 532; ISTI, Apostolska pobudnica *Marialis cultus*, 2. veljače 1974. (dalje: MC), br. 12: *Dokumenti* 44, str. 24-27; ISTI, Apostolska nagovor *Evangelli nuntiandi* (dalje: EN), 8. prosinca 1975, br. 28: *Dokumenti* 50, str. 24-25; br. 43: *ondje*, str. 35-36; br. 47: *ondje*, str. 38-39; IVAN PAVAO II, Apostolska pobudnica *Scripturam thesaurus*, 25. travnja 1979., u: *Nova Vulgata Bibliorum Sacrorum editio*, Typis Polyglottis Vaticanis, 1979., str. V-VIII; ISTI, Adh. Apost. *Catechesi tradendae*, 16. listopada 1979. (dalje: CT), br. 23: AAS 71 (1979), str. 1296-1297; br. 27: *ondje*, str. 1298-1299; br. 48: *ondje*, str. 1316; ISTI, Pismo *Večera Gospodnja*, 24. veljače 1980., br. 10: *Dokumenti* 58 (dalje: VG), str. 23-25.

³ Usp. npr. SVETA KONGREGACIJA OBREDA, *Uputa o štovanju euharistijskog misterija (Eucharisticum Mysterium)*, 25. svibnja 1967. (dalje: EM), br. 10: *Dokumenti* 59, str. 12; SVETI ZBOR ZA BOGOŠTOVLJE, *Treća uputa za ispravnu primjenu Konstitucije o svetoj liturgiji (Liturgicae instaurationes)*, 5. rujna 1970. (dalje: LI), br. 2: *Dokumenti* 32, str. 11-13; br. 25: *ondje* str. 14; SVETA KONGREGACIJA ZA BOGOŠTOVLJE, *Opća uredba Rimskog misala* (dalje: OURM), br. 9, 11, 24, 33, 60, 62, 316, 320; S. CONGR. PRO INSTITUTIONE CATHOLICA, *Instr. de Institutione liturgica in seminariis*, In ecclesiasticam, 3. júnii 1979., br. 11, 52; *ondje*, *Appendix*, br. 15; SVETA KONGREGACIJA ZA SAKRAMENTE I BOGOŠTOVLJE, *Neprocjenjivi dar*, 3. travnja 1980. (dalje: ND), br. 1, 2, 3: *Dokumenti* 58, str. 47.

⁴ Usp. *Rimski misal* obnovljen prema odluci Svetog ekumenskog sabora drugog vatikanskog a proglašen vlašću pape Pavla VI. Red čitanja. Nedjeljna čitanja A. Nalogom i odobrenjem Biskupske konferencije i odobrenjem Sv. kongregacije za bogoštovlje izdaje Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1971, V-XXIII; Dekret promulgacije: AAS 61 (1969), str. 548-549.

Božje i liturgijskoga čina⁵. Zatim se posebno govori o riječi Božjoj u misnom slavlju i napokon izlaže ustrojstvo Reda čitanja.

b) Rječnik kojim se ovdje služimo za oznaku riječi Božje

2. S pravom bi se, radi razgovjetnosti i jasnoće, ovdje trebalo točnije odrediti značenje pojedinih riječi. No u Napomenama se služimo riječima što ih upotrebljavaju dokumenti samoga sabora ili oni što su izdani poslije sabora. Stoga stalno i ravnopravno nazivamo Svetim pismom, riječju Božjom ili sličnim nazivima one knjige koje su napisane po nadahnuću Duha Svetoga, izbjegavajući pri tom bilo kakvo miješanje i riječi i same zbilje⁶.

c) Značenje riječi Božje u liturgiji

3. Mnogostruko blago jedne te iste riječi Božje čudesno dolazi do izražaja u različitim slavljinama najrazličitijih vjernih skupova: bilo da se tijekom godine obavlja spomenčin Kristova otajstva u svojem vremenskom odvijanju, bilo da se slave sakramenti i sakramentali Crkve, bilo da pojedini vjernici u svojem srcu odgovaraju nutarnjem djelovanju Duha Svetoga⁷. Tada samo liturgijsko slavlje, što se najtješnje prislanja uz Božju riječ kojemu ona daje nov poticaj, postaje novim događajem u kojem se sama ta riječ obogaćuje novim tumačenjem i djelotvornošću.

Tako Crkva vjerno slijedi Kristov način čitanja i tumačenja Svetoga Pisma. On je polazio od svojega „danas“ u vlastitom trenutku kako bi sve potaknuo na produbljivanje Pisma⁸.

---

⁵ Usp. SC, br. 35, 56; EN, br. 28, 47, str. 24-25 i 38-39; VG, br. 10, 11, 12, str. 23-34.

⁶ Tako npr. *riječ Božja, Sveto pismo, Stari i Novi zavjet, Čitanje (Čitanja) riječi Božje, Čitanje (Čitanja) Svetoga pisma, Slavlje (Slavlja) riječi Božje* itd.

⁷ Stoga se jedan te isti tekst može čitati i upotrebljavati s različitih gledišta i u različitim crkvenim liturgijskim prilikama i slavljinama kroz godinu. To treba istaći u homilji, u pastoralnoj egzegezi i u katehezi. Tako se npr. Rim 6 i Rim 8 čita u razna vremena liturgijske godine i u različitim sakramentalnim i blagoslovinским slavljinama.

⁸ Usp. Lk 4, 16-21; 24, 25-35, 44-49.

2. O liturgijskom slavljenju riječi Božje

a) Riječ Božja u liturgijskom činu ima vlastito obilježje

4. Riječ se Božja u liturgijskom slavljenju ne izgovara samo na jedan način⁹ i ne dotiče srca slušatelja uvijek istom djelotvornošću. No u svojoj je riječi uvijek nazočan Krist¹⁰ koji izvodi svoje otajstvo spasenja te ljude posvećuje i Ocu prinosi savršen kult¹¹.

Štoviše, rasporedba spasenja, na koju riječ Božja neprestano podsjeća i istovremeno je sve dalje proširuje, doseže svoje potpuno značenje u liturgijskom činu. Stoga je liturgijsko slavlje neprekidna, puna i djelotvorna ponuda riječi Božje.

Tako je riječ Božja, što se trajno nudi u liturgiji, snagom Duha Svetog stalno živa i djelotvorna¹² te očituje Očevu ljubav na djelu koja u svojoj djelotvornosti prema ljudima nikada ne sustaje.

b) Riječ Božja u rasporedbi spasenja

5. Crkva navješćuje jedno te isto Kristovo otajstvo kad god u liturgijskom slavlju proglašuje Stari i Novi zavjet.

U Starom se naime zavjetu Novi skriva, a u Novome se Stari otkriva¹³. A svemu je Pismu kao i svakom liturgijskom slavlju središte i punina Krist¹⁴. Iz njegovih stoga izvora trebaju crpiti svi koji traže spasenje i život.

I čim netko dublje proživljava liturgijsko slavlje, tim više cijeni riječ Božju. Jer što vrijedi za jedno, vrijedi i za drugo: i u liturgijskom slavlju i u Božjoj riječi obavlja se spomen-čin Kristova otajstva te se ono u svakom na svoj način ovjekovječuje.

---

⁹ Tako npr. postoji *navještaj* ili *čitanje* itd. u misnom slavlju (Usp. *OURM*, br. 21, 23, 95, 131, 146, 234, 235); postoje osim toga i slavlja riječi Božje u *Rimskom pontifikalu, obredniku* i u *Časoslovu naroda Božjega*, koji su obnovljeni po odluci Svetoga ekumenskog sabora drugog vatikanskoga.

¹⁰ Usp. *SC*, br. 7, 33; Mk 16, 19-20; Mt 28 20; S. AUGUSTINUS, Sermo 85, 1: „Evangelje je usta Kristova. Na nebu sjedi, ali na zemlji neprestano govori“ (*PL* 38, 520; usp. i *In Io. Ev. Tract.* XXX, 1: *PL* 35, 1632; *CCL* 36, 289) i onu iz *Pontificale Germanicum*: „A čita se evangelje, u kojem Krist na svoja usta govori svom narodu da... u crkvi dozove u pamet evangelje, kao da sam Krist govori narodu“ (Usp. V. VOGEL – R. ELZE, izd. *Pontifical Romano-germanicum du dixième siècle. Le Texte*. I. Città del Vaticano 1963/XCIV, 18, str. 334) ili: „Kad pristupa sam Krist, tj. Evangelje, odlažemo štapove jer ne trebamo ljudske pomoći“ (*cit. dj.* XCIV, str. 335).

¹¹ Usp. *SC*, br. 7.

¹² Usp. Heb 4, 12.

¹³ Usp. Sv. AUGUSTIN u: *Quaestionum in Heprateuchum liber 2*, 73 (*PL* 34, *CCL* 33, 106); *DV*, br. 16.

¹⁴ Usp. Sv. JERONIM: „Jer ako je po apostolu Pavlu (1 Kor 1, 24) Krist Božja snaga i Božja mudrost, onda i tko ne pozna Pisma, ne poznaje Božju snagu ni njegovu mudrost. Jer ne poznavati Pisma to je ne poznavati Krista“ (*Comentarii in Isaiam prophetam. Prologus*: *PL* 24, 17A; *CCL* 73, 1); *DV*, br. 25.

c) Sudjelovanje vjernika u riječi Božjoj u liturgiji

6. Crkva u liturgijskom činu vjero iskazuje svoj „Amen“ što ga je Krist jednom zauvijek iskazao kao posrednik između Boga i ljudi i tako po prolivenoj krvi u Duhu Svetom ostvario novi Savez¹⁵.

Kada god dakle Bog saopćuje svoju riječ, uvijek očekuje odgovor koji se sastoji u osluhu i posluhu te u „klanjanju u Duhu i istini“ (Iv 4, 23). Sam Duh Sveti čini taj odgovor djelotvornim kako bismo ono što u liturgijskom činu čujemo proveli u život po onoj riječi: „Budite vršitelji riječi, a ne samo slušatelji“ (Jak 1, 22).

Držanje tijela, geste i riječi kojima se izražava i očituje vjerničko sudjelovanje ne potječu samo iz općega ljudskog iskustva nego i iz same riječi Božje te iz rasporedbe spasenja na koju se odnose. Stog dok vjernici slušaju navještaj riječi Božje, to više sudjeluju u liturgijskom činu što se tješnje nastoje sjediniti sa samom Riječju Božjom u Kristu utjelovljenom. Ono što su u liturgiji proslavili nastojat će da provedu u život i životne postupke, a za uzvrat će u svoje liturgijsko slavlje prenositi ono što u životu čine¹⁶.

3. Riječ Božja u životu savezničkoga Božjeg naroda

a) Riječ Božja u životu Crkve

7. Crkva se izgrađuje i raste slušanjem riječi Božje. Tako se čudesna Božja djela što ih je Bog na najrazličitije načine nekoć izveo u povijesti spasenja u liturgijskim slavljima u svoj svojoj otajstvenoj zbilji ponazočuju. S druge strane, Bog odabire vjernički skup koji slavi liturgiju kako bi njegova riječ nastavila trku i proslavljala se, a ime njegovo štovalo u svim narodima¹⁷.

Kada god dakle Crkva, Duhom Svetim skupljena na liturgijsko slavlje¹⁸, navješćuje i proglašuje Božju riječ, prepoznaje se i priznaje Božjim narodom u kojemu nekoć sklopljen Savez doseže svoje savršenstvo i konačnost. A svi Kristovi vjernici krstom su i potvrdom u Duhu primili milost osluha i posluha i tako postali navjestitelji Božje riječi. Stoga treba da tu riječ Božju bar svjedočanstvom života navješćuje u Crkvi i u svijetu. Sama riječ Božja što se proglašuje u slavljima božanskih otajstava ne odnosi se samo na sadašnjost nego obuhvaća i prošlost, a u vidu ima i buduće zbilje što ih

¹⁵ Usp. 2 Kor 1, 20-22.

¹⁶ SC, br. 10.

¹⁷ Usp. 2 Sol 3, 1.

¹⁸ Usp. *Zborne molitve, Za svetu Crkvu: Rimski misal obnovljen prema odluci Svetog ekumenskog sabora drugog vatikanskog a proglašen vlašću pape Pavla VI.* Nalogom i odobrenjem Biskupske konferencije i potvrdom Sv. zbora za bogoštovlje izdala Kršćanska sadašnjost. Zagreb, 1980. (dalje: RM), str. 697-699.

postavlja našoj nadi i živom iščekivanju kako bi u nestalnostima ovog zemaljskog života naše srce smjeralo onamo gdje su prave radosti¹⁹.

b) Riječ Božja u tumačenju Crkve

8. Po samoj je Kristovoj volji novi Božji narod tako uređen da ga resi divna raznolikost udova. Stoga u njemu postoje službe i zadaće što ih s obzirom na riječ Božju pojedini udovi svaki na svoj način imaju: vjernici tu riječ slušaju i razmatraju, a izlažu je samo oni na koje po svetom redu spada učiteljska zadaća ili kojima je ta služba povjerena.

Na taj način Crkva u svojem nauku, životu i bogoštovlju ovjekovječuje i svim pokoljenjima prenosi sve što ona jest, sve što vjeruje. Tako iz stoljeća u stoljeće sveudilj teži k punini božanskoga života dok se u njoj posve ne ispuni Božja riječ²⁰.

c) Najtješnja povezanost proglašenja riječi Božje i djelovanja Duha Svetoga

9. Da bi riječ Božja doista odjelotvorila ono što u ušima odzvanja, potrebno je djelovanje Duha Svetoga²¹. Istom po nadahnuću i pomoću Duha Svetoga riječ liturgijskog slavlja postaje temelj, norma i potporanj života. To djelovanje Duha Svetoga pretječe, prati i slijedi svaki liturgijski čin. Štoviše, on sam srcu svakog pojedinog vjernika šapće i nadahnjuje ono što se u proglašenju riječi Božje proglašuje cijelom vjerničkom skupu. I dok tako sve povezuje i stapa u čvrsto jedinstvo, u isto vrijeme pogoduje raznolikosti karizmi te potiče na mnogostruku djelatnost.

d) Najtješnja povezanost riječi Božje i euharistijskog otajstva

10. Crkva je uvijek častila jednakom čašću, iako ne jednakim bogoštovljem, Božju riječ i euharistijsko otajstvo. Tu je čast ona uvijek i posvuda željela iskazivati i zakonima je štitila. Potaknuta primjerom svojega Tvorca, nikada nije prestala slaviti njegov vazmeni misterij: sastajala se u zajednici i čitala „sve što u Pismima ima o njemu“ (Lk 24, 27) te je vršila djelo spasenja po Gospodnjem spomen-činu i po sakramentima.

Jer je „za samo dijeljenje sakramenata potrebno propovijedanje Riječi budući da su to sakramenti vjere koja se iz riječi rađa i hrani“²².

¹⁹ Usp. Zborna molitva XXI. nedjelje „kroz godinu“, RM, str. 306.

²⁰ DV, br. 8.

²¹ Usp. Iv 14, 15-17.25-26; 15,26 – 16, 15.

²² PO, br. 4.

Crkva se na oba ta stola hrani, na stolu Riječi Božje i na stolu Tijela Kristova²³: na prvom više crpi nauk, a na drugom se potpunije posvećuje. Jer u Božjoj se riječi navješćuje božanski Savez, a u euharistiji se sam novi i vječni Savez obnavlja. Ondje se zvukom riječi dozivlje u pamet povijest spasa, a ovdje se ta ista povijest u liturgijskim sakramentalnim znakovima nudi i događa.

Stoga treba uvijek držati na pameti da božanska riječ što je Crkva u liturgiji čita i navješćuje vodi k euharistiji kao svojem cilju jer se u njoj događa saveznička žrtva i milosna gozba. Stoga misno slavlje, u kojemu se sluša riječ Božja i prinosi i prima euharistija, sačinjava jedan čin bogoštovlja²⁴. Njime se Bogu prikazuje hvalbena žrtva, a ljudima se pruža punina otkupljenja.

---

²³ SC, br. 51; PO, br. 18; DV, br. 21; AG, br. 6; OURM, br. 8.

²⁴ SC, br. 56.

PRVI DIO

BOŽJA RIJEČ U MISNOM SLAVLJU

Glava II.

SLAVLJE RIJEČI BOŽJE U MISI

1. Sastavni dijelovi i obredi liturgije riječi

11. „Glavni dio službe riječi tvore čitanja iz Svetog pisma i pjesme između njih. Homilija, ispovijest vjere i sveopća ili vjernička molitva razvijaju je i zaključuju²⁵.

a) Biblijska čitanja

12. Biblijska čitanja zajedno s biblijskim pjesmama u misnom slavlju nije dopušteno izostaviti ni smanjiti ili, što je još gore, zamijeniti drugim nebiblijskim čitanjima²⁶. Jer po svojoj pisanoj riječi „Bog sveudilj progovara svomu narodu“²⁷. Stoga Božji narod što se stalno hrani Svetim pismom, postaje u svjetlu vjere poučljiv Duhu Svetom i može Krista životom i dobrim vladanjem pružiti svijetu za svjedočanstvo.

13. Proglas Evanđelja predstavlja vrhunac slavlja Božje riječi. Na taj proglas pripremaju sabrani skup prethodna čitanja što po predanom redu prelaze iz Staroga u Novi zavjet.

14. Čitač treba čitati glasno, jasno i s razumijevanjem: sam način proglašenja treba biti takav da riječ Božja bude što pravilnije saopćena skupljenim vjernicima. Čitanja treba čitati iz odobrenih izdanja²⁸, a prema naravi različitih jezika mogu se i pjevati, ali tako da pjevanje ne smeta riječima nego ih još više ističe. Kada se pjeva latinski, neka to bude na način što ga donosi Red misnih pjevanja²⁹.

15. Samim čitanjima, naročito prvomu, u liturgiji riječi mogu prethoditi kratke i sročene napomene. No treba pripaziti na književnu vrstu tih napomena: neka budu jednostavne, vjerne tekstu, kratke, marljivo pripravljene te u skladu s naravi teksta u koji uvode³⁰.

---

²⁵ *OURM*, br. 33

²⁶ *LI*, br. 2, str. 10-13.

²⁷ *SC*, br. 33.

²⁸ Usp. niže, *Prethodne napomene* (dalje: *PN*), br. 111.

²⁹ Usp. *Missale Romanum ex Decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum, auctoritate Pauli PP. VI promulgatum, Ordo cantus Missae*, ed. typ. 1972. (dalje: *OCM*), *Praenotanda*, br. 4, 6, 10.

³⁰ *OURM*, br. 11.

16. U misnom slavlju s narodom neka se čitanja proglašuju uvijek s ambona³¹.

17. U obredu liturgije riječi posebno treba iskazivati čast evanđeoskom čitanju³². Gdje postoji evanđelistar, neka ga u uvodnim obredima u procesiji donosi đakon ili čitač³³. Vrlo je prikladno da knjigu Evanđelja s oltara³⁴ prihvati đakon ili, ako ga nema, sam prezbiter. Pred njim idu poslužitelji sa svijećama i kadom ili drugim počasnim znakovima i tako se donosi na ambon. Vjernici dotle stoje te, kličući Gospodinu, časte knjigu Evanđelja. Đakon, koji će proglasiti Evanđelje naklonjen pred predsjedateljem moli i prima blagoslov. A prezbiter, kad nema đakona naklonjen pred oltarom moli: „Očisti mi srce...”³⁵.

Onaj tko čita Evanđelje, pozdravi s ambona narod što stoji, zatim navijesti naslov čitanja i načini znak križa na čelu, ustima i prsima te okadi evanđelistar i čita proglas Evanđelja. Po završetku poljubi knjigu uz propisanu tihu molitvu.

Prikladno je da se pozdrav, sam navještaj **Čitanje svetog Evanđelja** i završno **Riječ je Gospodnja** otpjeva kako bi skupljeni vjernici također pjevajući pokliknuli, pa i onda kada se inače Evanđelje samo čita. Tako se ističe važnost evanđeoskog proglasa i potiče vjera slušatelja.

18. Završno **Riječ je Gospodnja** može otpjevati i drugi pjevač, a ne samo onaj koji je čitao evanđeoski proglas, na što svi odgovore poklikom. Tako sabrani skup odaje čast riječi Božjoj koju je s vjerom i sa zahvalnom dušom primio.

b) Pripjevni psalam

19. Pripjevni je psalam ili Pjesma na stepenicama „sastavni dio liturgije riječi”³⁶ te ima veliko liturgijsko i pastoralno značenje. Stoga treba stalno poučavati vjernike kako će slušati riječ Boga koji nam govori u psalmima i kako će te psalme pretvarati u molitvu Crkve. „To će biti lakše bude li se kod klera što marljivije promicalo dublje razumijevanje psalama u onom smislu u kojem se pjevaju u svetoj liturgiji i budu li vjernici prikladnom katehezom u tome što poučeniji³⁷.

³¹ Usp. *ondje*, br. 272 i niže, *PN*, br. 32-34.

³² Usp. *OURM*, br. 35, 95.

³³ Usp. *ondje*, br. 82-84.

³⁴ Usp. *ondje*, br. 94, 131.

³⁵ Usp. *Red mise s narodom*, br. 11: *RM*, str. 335.

³⁶ *OURM*, br. 36.

³⁷ PAVAO VI., Apostolska konstitucija *Pjesmu hvale: Novi časoslov. Temeljni dokumenti*. Zagreb, 1972., str. 6-12; *SC*, br. 24, 90; SACRA CONGREGATIO RITUUM, Instr. de musica sacra in sacra Liturgia, *Musicam Sacram*, 5 martii 1967., br. 39: *AAS* 59 (1967), str. 311; *Opća uredba liturgije časova*, br. 23 i 109: *Novi Časoslov. Temeljni dokumenti*, Zagreb, 1972., str. 25-26 i 48-49; SV. KONGREGACIJA ZA KATOLIČKI ODGOJ, *Temeljne odredbe o svećeničkom odgoju i obrazovanju, Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis*, br. 53: *Dokumenti* 28, str. 74-77.

Neku pomoć mogu pružiti kratke napomene u kojima će se naznačiti povezanost psalma i pripjeva sa samim čitanjem.

20. Pripjevni se psalam redovito pjeva. Postoje dva načina pjevanja poslije prvog čitanja: pripjevni način i tzv. izravni način. Prednost ima pripjevni način u kojem psalmist ili pjevač pjeva ili recitira retke psalma, a sva zajednica u tom sudjeluje pripjevom. Izravnim se načinom psalam pjeva bez umetanja pripjeva, što izvodi psalmist ili pjevač, a zajednica samo sluša, ili to izvode svi zajedno.

21. Pjevanje psalama, pa i samog pripjeva uvelike pridonosi da se potpunije osjeti duhovni smisao psalma što potiče na razmatranje psalama.

U svakoj kulturi treba upotrijebiti ono što može potaći da cijeli skup zapjeva. Tome pomažu i mogućnosti što ih za to predviđa Red misnih čitanja koji upućuje na pripjeve za različita liturgijska vremena³⁸.

22. Ako se psalam nakon čitanja ne pjeva, neka se na što zgodniji način recitira kako pogoduje razmatranju riječi Božje³⁹. Pripjevni psalam pjeva ili recitira psalmist ili pjevač s ambona⁴⁰.

c) Poklici prije čitanja Evanđelja

23. I Aleluja ili već prema liturgijskom vremenu redak prije Evanđelja predstavlja „samostalan obred ili čin“⁴¹. Njime vjernički skup dočekuje i pozdravlja Gospodina koji će mu upraviti svoju riječ te pjesmom ispovijeda svoju vjeru.

Aleluja i redak prije Evanđelja trebaju otpjevati ne samo pjevač koji započinje ili samo pjevačka škola nego ga jednodušno treba zapjevati sav narod. Pri tome svi stoje⁴².

d) Homilija

24. Homilija tijekom liturgijske godine, polazeći od svetog teksta, vjernicima tumači otajstva vjere i pravila za kršćanski život. Stoga se kao dio liturgije riječi⁴³ češće preporučuje, na što posebno ukazuje a u nekim slučajevima i propisuje Liturgijska

---

³⁸ Usp. *niže*, *PN*, br. 89-90.

³⁹ *OURM*, br. 18 i 39.

⁴⁰ Usp. *ondje*, br. 272 i *niže*, *PN*, br. 32.

⁴¹ *OURM*, br. 39.

⁴² Usp. i *ondje*, br. 37-39; *OCM*, br. 7-9; *Graduale Romanum*, 1974., *Praenotanda*, br. 7; *Graduale simplex*, ed. typ. altera, 1975., *Praenotanda*, br. 16.

⁴³ *SC*, br. 52; usp. S. CONGR. RITUUM, Instr. *Inter Oecumenici* (dalje: *IO*), 26 sept. 1964., br. 54: AAS 56 (1964), str. 890.

konstitucija Drugog vatikanskog sabora. Redovito je drži predsjedatelj⁴⁴. Homilija u misnom slavlju ide za tim da naviještena Božja riječ zajedno s euharistijskom liturgijom bude „proglas čudesnih djela Božjih u povijesti spasenja ili u otajstvu Kristovu⁴⁵. Naime, Kristovo vazmeno otajstvo što se navješćuje u čitanjima i homiliji vrši se po misnoj žrtvi⁴⁶. A Krist je nazočan i djeluje u propovijedanju svoje Crkve⁴⁷.

Stoga homilija, tumačeći proglašenu riječ Svetog pisma ili koji drugi liturgijski tekst⁴⁸, treba da privodi vjerničku zajednicu k djelotvornoj proslavi euharistije kako bi vjernici „životom vršili što su vjerom prihvatili“⁴⁹. Tim živim izlaganjem pročitana Božja riječ kao i sva crkvena slavlja mogu postići veću djelotvornost. Dakako, ako je homilija doista plod razmatranja, zgodno pripravljena, ne preduga ni prekratka te ako vodi računa o svima nazočnima, pa i djeci i neobrazovanima⁵⁰.

U suslavljenju homiliju po običaju drži glavni slavitelj ili jedan od suslavitelja⁵¹.

25. U propisane dane, u nedjelje i zapovijedane blagdane, pa i u večernjim misama prethodnoga dana treba držati homiliju u svim misama kod kojih se skuplja narod⁵². Homiliju treba držati i u misama za djecu kao i za posebne skupine⁵³.

Homilija se veoma preporuča u danima došašća, u korizmeni i vazmenim svagdanima za vjernike što redovito sudjeluju u misi, a tako i na druge blagdane te u prilikama kada se vjernici u većem broju okupljaju u crkvi⁵⁴.

26. Svećenik slavitelj drži homiliju sa sjedišta, stojeći ili sjedeći, ili s ambona⁵⁵.

27. Od homilije treba dakako razlikovati prigodne kratke obavijesti, ako su potrebne, a mjesto im je nakon pričesne molitve⁵⁶.

⁴⁴ *OURM*, br. 42.

⁴⁵ *SC*, br. 35, 2.

⁴⁶ Usp. *ondje*, br. 6 i 47.

⁴⁷ Usp. PAVAO VI., Enciklika *Otajstvo vjere*, 3. rujna 1965.: *Dokumenti* 59, str. 55; *AG*, br. 9; *EN*, br. 43.

⁴⁸ *SC*, br. 35, 2.; *OURM*, br. 41.

⁴⁹ *SC*, br. 10.

⁵⁰ *CT*, br. 48.

⁵¹ *OURM*, br. 165.

⁵² Usp. *ondje*, br. 42; *EM*, br. 28; SACRA CONGREGATIO PRO SACRAMENTIS ET CULTO DIVINO, *Variationes in libros liturgicos ad normam Codicis Iuris Canonici nuper promulgati introducendae*. Typis Poliglotis Vaticanis, 1983., str. 7.

⁵³ Usp. S. CONGR. PRO CULTO DIVINO, Instr. Actio pastoralis, 15 maii 1969. (dalje: *AP*), br. 6g: AAS 61 (1969), str. 809; *Directorium de Missis cum pueris*, 1 novembris 1973. (dalje: *MP*), br. 48: AAS 66 (1974), str. 44.

⁵⁴ *OURM*, br. 42, 338; *Rimski obrednik* obnovljen prema odluci Svetog ekumenskog sabora II vatikanskog a proglašen vlašću pape Pavla VI, *Red čitanja*. Nalogom i odobrenjem Biskupske konferencije i odobrenjem Sv. kongregacije za bogoštovlje izdaje Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1970., br. 22, 42, 57; *Red sprovoda*, Zagreb, 1970., br. 41, 64.

⁵⁵ Usp. *OURM*, br. 97.

⁵⁶ Usp. *ondje*, br. 139.

e) Šutnja

28. Liturgiju riječi treba obavljati tako da pogoduje razmatranju. Stoga treba izbjegavati bilo kakav oblik žurbe koja priječi sabranost. Dijalog između Boga i ljudi u ozračju Duha Svetoga zahtijeva kratke trenutke šutnje. Oni trebaju biti prilagođeni sabranom skupu kako bi vjernici riječ Božju srcem prihvatili te se tako pripravili za molitveni odgovor. Ti se trenuci šutnje u liturgiji riječi mogu zgodno opsluživati, npr. prije samog početka liturgije, zatim nakon prvog i drugog čitanja te nakon homilije⁵⁷.

f) Ispovijest vjere

29. Simbol ili ispovijest vjere treba obaviti po crljenicama. Cilj mu je u misnom slavlju da sabrani skup dade pristanak i svoj odgovor Božjoj riječi koju je čuo u čitanjima i homiliji te od Crkve odobrenim obrascem dozove u pamet otajstvo vjere što će ga za čas početi slaviti u euharistiji.

e) Sveopća ili vjernička molitva

30. U sveopćoj molitvi vjernički skup nekako odgovara Božjoj riječi te u njezinu svjetlu moli za potrebe cijele Crkve i mjesne zajednice, za spas svijeta i za sve one koji su pritisnuti bilo kojom nevoljom te za određene skupine ljudi⁵⁸.

Pod vodstvom slavitelja đakon ili koji poslužitelj ili koji od vjernika predlaže skupu kratke i s mudrom slobodom sastavljene molitve. U njima „narod moli za sve ljude i tako izvršava svoju svećeničku zadaću“⁵⁹ te u sebi dovršuje plodove liturgije riječi kako bi što spremniji prešao u euharistijsku liturgiju.

31. Sveopćom molitvom ravna slavitelj sa sjedišta, a nakane se iznose s ambona⁶⁰.

Sabrani skup sudjeluje u molitvi stojeći te nakon izrečenih nakana govori ili pjeva zajednički zaziv ili u tišini moli⁶¹.

---

⁵⁷ Usp. *ondje*, br. 23.

⁵⁸ Usp. *ondje*, br. 43.

⁵⁹ Usp. *ondje*, br. 45.

⁶⁰ Usp. *ondje*, br. 99.

⁶¹ Usp. *ondje*, br. 47.

2. Što sve spada na pravilno slavljenje liturgije riječi

a) Mjesto proglašenja riječi Božje

32. U crkvenom prostoru treba postojati stalno i povišeno mjesto te prikladno uređeno i zgodno pomično mjesto. Ono podjedno treba da odgovara dostojanstvu Božje riječi, a vjernicima u pamet dozivlje da im je u misi pripravljen i stol Božje riječi i stol Tijela. Ujedno treba biti takvo da vjernici dobro čuju i prate što se u liturgiji riječi obavlja.

Stoga već prema crkvenom zdanju treba paziti na usklađenost i povezanost ambona i oltara⁶².

33. Ambon neka, već prema svojoj strukturi, bude prikladno urešen, zastalno ili povremeno, bar na veće blagdane. Budući da je ambon mjesto s kojega služitelji navješćuju Božju riječ, treba da po svojoj naravi bude pridržan za čitanja, pripjevni psalam i vazmeni navještaj. No s ambona se može držati i homilija i molitva vjernika radi najtješnje povezanosti s cijelom liturgijom riječi. Manje je prikladno da na ambon ulazi tko drugi, npr. tumač, pjevač ili ravnatelj pjevanja⁶³.

34. Kako bi ambon zgodno poslužio slavljenjima, neka bude prostran jer se katkada odjednom na njemu nađe više služitelja. Također treba urediti da čitači imaju dosta svjetla za čitanje, a mogu se prikladno upotrijebiti i suvremena tehnička sredstva kako bi vjernici čitanja lako pratili.

b) Knjige za naviještanje riječi Božje

35. Knjige iz kojih se čitaju čitanja riječi Božje, a tako i služitelji te svi pripadni čini, mjesta i stvari trebaju u vjernicima pobuđivati spomen da je tu prisutan sam Bog koji sada govori svojem narodu. Stoga se treba pobrinuti da knjige budu doista dostojne, urešene i lijepe jer su u liturgijskom slavlju znakovi i simboli višnjih zbilja⁶⁴.

36. Budući da je proglas Evanđelja uvijek vrhunac liturgije riječi, po jednoj i drugoj liturgijskoj tradiciji Istoka i Zapada uvijek su se razlikovale knjige biblijskih čitanja. Evanđelistari su se s najvećom pomnjom ispisivali, krasili i častili, više i od koje druge knjige. Stoga je i u naše vrijeme prikladno da katedrale te bar one veće i posjećenije župe i crkve imaju poseban evanđelistar, različit od drugih knjiga.

---

⁶² Usp. *ondje*, bilj. 23.

⁶³ Usp. *ondje*, br. 272.

⁶⁴ *SC*, br. 122.

Ta se knjiga s pravom kod ređenja predaje đakonu, a u biskupskom se ređenju stavlja izabraniku na glavu⁶⁵.

37. Knjige čitanja, što se upotrebljavaju u liturgijskom slavlju, neka se ne miješaju s drugim pastoralnim pomagalima, npr. s listićima što su priređeni da bi se vjernici iz njih pripravili za čitanje ili da im posluže za osobno razmatranje.

Glava III.

SLUŽBE I ZADAĆE U MISNOM SLAVLJU LITURGIJE RIJEČI

1. Zadaće predsjedatelja liturgije riječi

38. Predsjedatelj liturgije riječi vjernicima dijeli sočnu hranu koju ta riječ sadrži i s njima je sam uživa. On ostaje uvijek prvi kojemu je predana ta riječ da je drugima naviješta. I pošto se sam ili po drugima pobrine da se ta riječ što prikladnije progłosi, sebi po običaju zadrži neke napomene i poticaje kako bi potaknuo vjernike na pažljivije slušanje. Na njega osobito spada homilija kojom vjernike pobuđuje da plodnije shvate i prihvate riječi Božje.

39. Potrebno je da prvenstveno sam predsjedatelj slavlja što bolje poznaje sastav Reda čitanja kako bi umio u srcima vjernika izazvati što veće plodove. Stoga neka najprije sam molitvom i proučavanjem što potpunije shvati obrazloženost i povezanost različitih tekstova liturgije riječi da se iz Reda čitanja može što uspješnije shvatiti Kristovo otajstvo i njegovo djelo spasenja.

40. Predsjedatelj neka se rado posluži svim mogućnostima što ih pruža Lekcionar s obzirom na čitanja, odgovore, pripjevne psalme i poklike za Evanđelje⁶⁶. Pri tom neka pazi na slogu duša i srdaca svih na koje to spada⁶⁷, a neka sasluša i vjernike u onome što spada na njih⁶⁸.

41. Predsjedatelj vrši svoju zadaću služitelja Božje riječi i kada drži homiliju⁶⁹. Njome uvodi svoju braću u proživljeno razumijevanje Svetog Pisma te vjerničke duše raspoložuje na zahvalnost zbog čudesnih Božjih djela. Njome također osobito hrani

---

⁶⁵ Usp. *Pontificale Romanum ex Decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum, auctoritate Pauli PP. VI promulgatum, De ordinatione Diaconi, Presbyteri et Episcopi* (Typis Polyglottis Vaticanis 1968), str. 28, br. 24; str. 58, br. 21; str. 85, br. 24; str. 70, br. 25; str. 110, br. 25.

⁶⁶ Usp. *niže*, *PN*, br. 78-91.

⁶⁷ *OURM*, br. 318-320; 324-325.

⁶⁸ Usp. *ondje*, br. 313.

⁶⁹ Usp. *ondje*, br. 42; *ND*, br. 3., str. 8-10.

vjeru nazočnih kojom prihvaća tu riječ što u slavlju po Duhu Svetom postaje sakramentom. Njome napokon pripravlja i, plodnu pričest te ih poziva da prihvate zahtjeve kršćanskoga života.

42. Na predsjedatelja spada da katkada vjernike uvede u liturgiju riječi prije negoli čuju čitanja⁷⁰. Te napomene mogu pomoći sabranom skupu da što bolje sluša Božju riječ jer potiču na stav vjere i dobre volje. Taj zadatak on može Povjeriti i drugima, npr. đakonu ili tumaču⁷¹.

43. Predsjedatelj ravna molitvom vjernika. Koliko je moguće, neka k njoj usmjeri čitanja i homiliju, na što neka nadoveže uvod i završnu molitvu. Tako njome vjernike uvodi u euharistijsku liturgiju⁷².

2. Služba vjernika u liturgiji riječi

44. Narod se Božji sjedinjuje, množi i hrani Kristovom riječju. „To napose vrijedi za liturgiju riječi u misnom slavlju. U njemu se neodvojivo sjedinjuju naviještanje Gospodinove smrti i uskrsnuća te odgovor puka koji sluša i sama žrtva kojom je Krist u svojoj krvi zapečatio Novi savez. A vjernici u toj žrtvi sudjeluju prošnjama i primanjem Sakramenta“⁷³. Jer „ne samo kad se čita ono što je napisano nama za pouku (Rim 15, 4) nego i kad Crkva moli ili Pjeva ili vrši bogoslužni čin, hrani se vjera onih koji sudjeluju, a duše se potiču da Bogu iskažu duhovno bogoštovlje te obilnije prime njegovu milost“⁷⁴.

45. U liturgiji riječi kršćanska zajednica posluhom vjere i danas od Boga prima savezničku riječ. Toj riječi treba da odgovori vjerom te tako iz dana u dan sve više postane narodom Novog saveza.

Narod Božji ima pravo da obilno prima duhovno blago riječi Božje.

Tomu pridonose i Red misnih čitanja i homilija i pastoralna djelatnost.

Vjernici neka u misnim slavljima slušaju Božju riječ s onim nutarnjim i vanjskim štovanjem po kojemu će u njima iz dana u dan sve više rasti duhovni život i koje će ih što tješnje povezati i ucijepiti u otajstvo što ga slave⁷⁵.

⁷⁰ Usp. *OURM*, br. 11.

⁷¹ Usp. *ondje*, br. 68.

⁷² Usp. *ondje*, br. 33, 47.

⁷³ *PO*, br. 4.

⁷⁴ *SC*, br. 33.

⁷⁵ *OURM*, br. 9.

46. Kako bi vjernici mogli poletno slaviti Gospodinov spomen-čin, trebaju imati živo na pameti da je Krist na jedan te isti način nazočan u Božjoj riječi „jer on govori kad se god u Crkvi čita Sveto pismo“, a „ponajpače pod euharistijskim prilikama“⁷⁶.

47. Potrebna je živa vjera⁷⁷ da bi vjernici tu riječ Božju primili i u život proveli, a ta se vjera budi i razvija slušanjem proglašenja riječi Božje.

Sveta su pisma, napose u liturgijskom proglašenju, vrelo života i krepčine. Sam Apostol svjedoči da je evanđelje snaga Božja na spasenje svakomu koji vjeruje⁷⁸. Stoga je ljubav prema Svetom pismu uzrok životnosti i obnove svega Božjega naroda⁷⁹. Treba dakle da svi Kristovi vjernici stalno njeguju raspoloženje da s radošću slušaju Božju riječ⁸⁰. Ta Božja riječ, kada je Crkva proglašuje i u život provodi, vjernike pod utjecajem Duha Svetoga rasvjetljuje i privlači da u djelo provedu cijelo Božje otajstvo⁸¹. Jer riječ Božja s vjerom prihvaćena potiče srce i njegova raspoloženja na obraćenje i na pojedinačni i zajednički život što se odvija u ozračju vjere⁸². Ta je riječ hrana kršćanskoga života i vrelo sve molitve Crkve⁸³.

48. Najtješnje će povezanost liturgije riječi s euharistijskom liturgijom u misnom slavlju privesti vjernike da budu nazočni kod toga slavlja od početka⁸⁴ te da u njemu sa svom pažnjom sudjeluju. Koliko je moguće nastojat će se za to slušanje već prije pripremiti, naročito po prethodnom što dubljem upoznavanju Svetog pisma. To će u njima pobuditi želju da steknu razumijevanje liturgijskih tekstova i volju da na njih odgovaraju pjevanjem⁸⁵.

Tako poslušnoj Božjoj riječi, koju su razmatranjem usvojili, vjernici će moći - molitvom i vlastitim sebedarjem - pružiti djelatan odgovor pun vjere, ufanja i ljubavi; i to ne samo u sklopu slavlja nego i u cijelom svojem kršćanskom življenju.

---

⁷⁶ SC, br. 7.

⁷⁷ Usp. *ondje*, br. 9.

⁷⁸ Usp. Rim 1, 16.

⁷⁹ DV, br. 21.

⁸⁰ SC, br. 24.

⁸¹ Usp. Iv 14, 15-26; 15,26-16,4. 5-15.

⁸² AG, br. 6 i 15; DV, br. 26.

⁸³ SC, 24; isto tako SVETI ZBOR ZA KLERIKE, *Opći katehetski direktorij*, 11. travnja 1971., br. 25: *Dokumenti* 38-39, str. 27-28.

⁸⁴ SC, br. 56; ND, br. 1, str. 47.

⁸⁵ SC, br. 24 i 35.

3. Službe u liturgiji riječi

49. Po liturgijskoj predaji zadaća da čitaju biblijska čitanja u misnom slavlju pripada službenicima: čitačima i đakonu. Ako nema đakona ili drugog svećenika, Evanđelje čita sam misnik⁸⁶; ako pak nema ni čitača, onda on čita sva čitanja⁸⁷.

50. Na đakona spada da u misnoj liturgiji riječi navijesti Evanđelje i da katkada prigodice održi homiliju te da pred narodom oglašuje nakane sveopće molitve⁸⁸.

51. „Čitač ima u euharistijskom slavlju vlastitu službu koju valja da vrši sam, pa i onda kad su prisutni službenici višeg stupnja“⁸⁹. Tu službu čitača, što se podjeljuje liturgijskim obredom, treba poštivati. Oni koji su postavljeni u red čitača, ako su nazočni, neka obavljaju svoj zadatak bar nedjeljama i blagdanima, naročito u glavnom slavlju. Njima se može povjeriti da i inače pomažu u uređivanju liturgije riječi a po potrebi i u pripravi drugih vjernika kojima se privremeno povjeri da u misnom slavlju čitaju čitanja⁹⁰.

52. Čitači su liturgijskom skupu potrebni pa makar i nisu za tu službu postavljeni. Treba se pobrinuti da za tu službu budu uvijek pripravnici neki spremniji laici⁹¹. Ako ima više čitača, kad se čita više čitanja, prikladno je da se ona među njih razdijele.

53. U misama bez đakona neka se služba oglašivanja nakana vjerničke molitve povjeri pjevaču (pogotovo kada se kod toga pjeva), čitaču i drugima⁹².

54. Onaj drugi svećenik, đakon i čitač koji je za tu službu postavljen, kada god pristupa ambonu da čita Božju riječ u misnom slavlju uz sudjelovanje naroda, treba biti obučen u pripadnu svetu odjeću. Tko službu čitača obavlja ili od zgrade do zgrade, pa čak i stalno, može pristupiti ambonu u običnoj odjeći, pri čemu valja paziti na običaje pojedinih krajeva.

55. „Da bi vjernici slušajući božanska čitanja mogli steći u sebi ugodan i živ osjećaj Svetoga pisma, potrebno je da čitači određeni za tu službu budu zaista sposobni i brižno pripremljeni“⁹³.

---

⁸⁶ *OURM*, br. 34.

⁸⁷ *Usp. ondje*, br. 96.

⁸⁸ *Usp. ondje*, br. 47, 61, 132; *ND*, br. 3, str. 47.

⁸⁹ *OURM*, br. 66.

⁹⁰ *MQ*, br. V.

⁹¹ *ND*, br. 2 i 18; *MP*, br. 22, 24, 27.

⁹² *OURM*, br. 47, 66, 151; *usp. i CONSILIUM AD EXSEQUENDAM CONSTITUTIONEM DE SACRA LITURGIA, De oratione communi seu fidelium*, Città del Vaticano, 1966., br. 8.

⁹³ *OURM*, br. 66.

Ta priprava treba biti nadasve duhovna, ali je potrebna i ona tehnička. Duhovna priprava pretpostavlja dvostruku naobrazbu: biblijsku i liturgijsku. Liturgijska naobrazba treba težiti da čitači budu sposobni razumjeti čitanja u njihovu kontekstu te vjerom pronicati središte svega objavljenog navještaja. Liturgijskom izobrazbom treba osposobiti čitače da bar donekle shvate ustrojstvo liturgije riječi te povezanost liturgije s euharistijom. Tehničkom pripravom treba stalno usavršavati čitače u umijeću čitanja pred narodom, bilo prirodnim glasom bilo pomoću razglasa.

56. Na psalmistu ili pjevača psalma spada da na responzorijalan ili na izravan način pjeva psalam ili drugu biblijsku pjesmu⁹⁴, pjesmu na stepenicama i Aleluju ili koju drugu pjesmu što se umeće među čitanja. Prema potrebnim prilikama, on može početi i Aleluju i redak.

Vrlo je prikladno da u svim crkvenim zajednicama bude laika koji će biti sposobni obavljati službu psalmista. Oni trebaju biti vješti u pjevanju ili glasnom čitanju psalama.

57. I tumač vrši pravu liturgijsku službu⁹⁵. On sa zgodnoga mjesta sabranim vjernicima daje prikladna tumačenja i upozorenja. Ona trebaju biti jasna, promišljena i pažljivo pripravljena, i to redovito pismeno, a misnik neka ih prije odobri.

---

⁹⁴ Usp. *ondje*, br. 37a i 67.

⁹⁵ Usp. *ondje*, br. 68.

DRUGI DIO

USTROJSTVO REDA MISNIH ČITANJA

Glava IV.

OPĆI RASPORED MISNIH ČITANJA
PASTORALNI CILJ REDA MISNIH ČITANJA

58. Red čitanja što ga donosi Lekcionar Rimskog misala, po namjeri samog II. vatikanskog sabora, u prvom je redu pastoralan. Da bi se ta svrha postigla, ponovno su se i ponovno razmatrala i usavršavala ne samo načela na kojima se novi Red zasniva, nego i sami popisi tekstova koji se na kraju njega nalaze. U tom je sudjelovao povelik broj stručnjaka: bibličara, liturgičara, katehetičara, pastoralista. Ovaj je Red plod toga zajedničkog truda.

Treba se nadati da će trajno čitanje i tumačenje Svetog pisma – koje novi Red čitanja predviđa u euharistijskom slavlju - vrlo uspješno pridonijeti da se postigne ona svrha što ju je II. vatikanski sabor ponovljeno naglasio⁹⁶.

59. U ovoj se obnovi težilo za time da bude sastavljen i priređen jedan jedinstven Red čitanja koji će što bolje odgovoriti volji i zapovijedima II. vatikanskog sabora⁹⁷, a da u isto vrijeme oblikom bude prilagođen nekim zahtjevima i upotrebi u slavljinama partikularnih crkava i skupina. S toga su gledišta svi oni koji su na tom radili nastojali kako bi došla do izražaja liturgijska tradicija rimskoga obreda, a u isto su se vrijeme obazirali i na sve oblike izbora, rasporeda i upotrebe biblijskih čitanja u drugim liturgijskim obiteljima i u nekim partikularnim crkvama. Pri tome su se poslužili i plodovima iskustva, a nastojali su izbjeći nedostatke u prethodnom obliku tradicije.

60. Ovaj dakle Red čitanja donosi raspored biblijskih čitanja što vjernicima pruža mogućnost upoznavanja cjelokupne riječi Božje u zgodnoj susljednosti. Izbor i redosljed čitanja kroz cijelu liturgijsku godinu, a osobito u vrijeme vazma, korizme i došašća, ide za tim da Kristovi vjernici postupno sve dublje upoznaju vjeru koju

---

⁹⁶ Usp. npr. PAVAO VI., Apostolska konstitucija *Rimski misal*: „A sve je to upravo tako uređeno da se u vjernicima budi sve veća glad Božje riječi kojom se narod Novog saveza, pod vodstvom Duha Svetoga, gotovo sili na savršeno jedinstvo u Crkvi. Na temelju svega toga živo se nadamo da će svećenici i vjernici u isti mah i svetije pripremati svoj duh na Gospodnju večeru i s produbljivanjem Svetog pisma iz dana u dan obilatije se hraniti Božjom riječi. Plod će svega toga biti taj da će, prema Drugom vatikanskom saboru, Svete knjige biti svima i nepresušno vrelo duhovnog života, i poglaviti predmet kršćanske pouke, i jezgra svake teološke izobrazbe“: *RM*, str. 10.

⁹⁷ *SC*, br. 35 i 51.

ispovijedaju i povijest spasenja⁹⁸. S toga gledišta Red čitanja odgovara potrebama i težnjama kršćanskog naroda.

61. Po sebi liturgijski čin nije samo oblik kateheze, no ipak ima poučni značaj koji dolazi do izražaja i u Lekcionaru Rimskog misala⁹⁹. Stoga se s pravom može smatrati pedagoškim sredstvom za plodnu katehezu.

Naime, Red misnih čitanja na prikladan način iz Svetog pisma iznosi osobite geste i riječi povijesti spasenja. Tako se sama povijest spasenja, koju liturgija riječi korak po korak doziva u pamet u tolikim njezinim trenucima i događajima, vjernicima ukazuje kao nešto što se činom i sada nastavlja i traje u posadašnjem Kristova vazmenog otajstva što se slavi u euharistiji.

62. A i s drugoga je gledišta očita korist i prikladnost jedinstvenog Lekcionara Rimskog misala. Tako će vjernici, naročito oni koji zbog mnogih razloga ne sudjeluju uvijek u istom skupu, moći posvuda u određene dane i vremena slušati ista čitanja te ih primijenjena na konkretne prilike razmatrati, pa i ondje gdje nema svećenika i gdje đakon ili tko drugi od biskupa ovlašten vodi slavlje riječi Božje¹⁰⁰.

63. Pastiri koji žele na pitanja pojedinih skupina pružiti neki osobit odgovor iz riječi Božje, trebaju najprije imati na pameti da su glasnici cjelovitoga Kristova otajstva i evanđelja. No zgodno se mogu poslužiti izborima po volji što im se predlažu u samom Redu misnih čitanja, osobito prilikom slavlja neke obredne ili zavjetne mise ili mise na čast svetaca ili za različite prigode. Vodeći računa o općim normama, tu su dane mogućnosti za čitanje riječi Božje u misnim slavljinama za posebne skupine¹⁰¹.

2. O načelima po kojima je priređen ovaj red misnih čitanja

64. Kako bi se postigao cilj Reda misnih čitanja, pojedini su dijelovi izabrani i raspoređeni bilo po načelu susljednosti liturgijskih vremena bilo po hermeneutičkim načelima do kojih su došle suvremene egzegetske poruke.

---

⁹⁸ Usp. PAVAO VI., Apostolska konstitucija *Rimski misal*: „Baca se snažnije svjetlo na neprekidno odvijanje otajstva spasenja što opisuje objavljena Božja riječ“, *RM*, str. 10.

⁹⁹ *SC*, br. 9 i 33; *IO*, br. 7; *CT*, br. 23.

¹⁰⁰ *SC*, br. 35, 4; *IO*, br. 37-38.

¹⁰¹ *AP*, br. 6; *MP*, br. 41-47; *MC*, br. 12.

Korisno je da načela po kojima je načinjen Red misnih čitanja ovdje navedemo.

a) Izbor tekstova

65. Tijek čitanja u vlastitim čitanjima za pojedina vremena ovako je raspoređen: za nedjelje su i blagdane predložena značajnija i važnija biblijska mjesta kako bi se pred vjerničkim skupovima kroz određeno vrijeme pročitali istaknutiji dijelovi riječi Božje. Za obične dane ili ferije predložen drugi niz tekstova Svetoga pisma što upotpunjuju proglas spasenja u blagdanske dane. No nijedan od ta dva posebna dijela Reda čitanja ne ovisi o drugom, ni onaj nedjeljni i svetački ni svagdanji. Štoviše, nedjeljni se i blagdanski red čitanja odvija kroz tri godine, a svagdanji kroz dvije. Stoga nedjeljni red čitanja napreduje neovisno o svagdanjem i obratno.

A opet, čitanja drugih dijelova Lekcionara, to jest svetačka, obredna, prigodna i zavjetna čitanja te čitanja u pokojničkim misama, raspoređena su po vlastitim zakonima.

b) Raspored nedjeljnih i blagdanskih čitanja

66. Red nedjeljnih i blagdanskih čitanja ima ove značajke:

1. Svaka misa ima tri čitanja: prvo iz Staroga zavjeta, drugo iz Apostola (to jest iz Poslanica ili iz Otkrivenja, već prema različitim vremenima godine), treće iz Evanđelja. Tim se osvjetljuje jedinstvo obaju Zavjeta i povijesti spasenja kojoj je središte Krist koji treba da se štuje u svom vazmenom otajstvu.

2. Raznolikije je i obilatije čitanje Svetoga pisma u nedjelje i blagdane osigurano i time što je za te dane predložen trogodišnji krug pa se isti tekstovi čitaju istom svake četvrte godine¹⁰².

3. Raspored je nedjeljnih i blagdanskih čitanja proveden po načelu „usklađenja po temama“ ili „polususljednog čitanja“. Jedno se ili drugo načelo primjenjuje već prema različitim vremenima godine i prema posebnim oznakama liturgijskog vremena.

---

¹⁰² Pojedine se godine označuju slovima A, B, C. Evo kako se može izračunati koja je godina A, B ili C. Slovom se C označuje godina koje je broj djeljiv s 3, kao da je ovaj krug započeo s kršćanskim brojanjem godina. Tako bi 1. godina bila godina A, 2. bi bila B, a 3. C. 6, 9, 12... opet bi bila C. Tako je npr. 1980. godina C, naredna godina, tj. 1981., jest godina A, a 1982. je godina B te 1983. opet godina C. I tako dalje. Jasno je da pojedine godine počinju kad i liturgijska godina, tj. s prvom nedjeljom Došašća, koja pada u prethodnu civilnu godinu. Čitanja pojedinih godina obilježena su uglavnom oznakom onoga Evanđelja koje se u polususljednom čitanju čita „kroz godinu“. Tako se prva godina kruga zove i jest godina čitanja *Mateja*, druga godina čitanja *Marka*, a treća *Luke*.

67. Najbolje su usklađena čitanja Starog i Novog zavjeta onda kad već samo Pismo naznačuje kako nauk i činjenice koje se izlažu u Novom zavjetu imaju više-manje izričit odnos s naukom i činjenicama Starog zavjeta. U ovom su Redu čitanja tekstovi Staroga zavjeta odabrani ponajviše zbog njihova odnosa s novozavjetnim tekstovima koji se u toj misi čitaju, osobito s Evanđeljem.

Drugi način rasporeda tekstova pojedinih misnih čitanja - „po temama“ proveden je u došašću, korizmi i u vazmenom vremenu jer ta vremena imaju svoja posebna obilježja.

Kako, naprotiv, nedjelje „kroz godinu“ nemaju posebnog obilježja, njihove su Poslanice i Evanđelja raspoređeni po načelu „polususljednog čitanja“, a čitanja su Staroga zavjeta usklađena s Evanđeljem.

68. Tematski raspored misnih čitanja što se smatrao prikladnim za gore navedena vremena, kako bi se naime olakšala katehetska pouka, nije primijenjen i na nedjelje. Odupiralo se tomu istinsko shvaćanje liturgijskoga čina u kojemu se uvijek slavi Kristovo otajstvo i koje se po ustaljenoj predaji služi riječju Božjom ne samo zbog racionalnih ili izvanjskih poticaja nego zbog skrbi za naviještanjem evanđelja kako bi se vjernici uveli u svu istinu.

c) Raspored svagdanjih čitanja

69. Raspored je svagdanjih čitanja sastavljen ovako:

1. Svaka misa ima dva čitanja: prvo iz Staroga zavjeta ili Apostola (to jest iz Poslanica ili Otkrivenja), a u vazmeno vrijeme iz Djela apostolskih, te drugo iz Evanđelja.
2. Krug je korizmenih čitanja raspoređen po posebnim načelima što su usklađena s obilježjem toga vremena, to jest njegova krsnog i obraćenjskog značenja.
3. U dane došašća, božićnog i vazmenog vremena čitanja su raspoređena u godišnjem krugu, svake su godine ista.
4. U obične dane u trideset i četiri tjedna „kroz godinu“ evanđeoska su čitanja raspoređena u jednom krugu koji se ponavlja svake godine. No prvo je čitanje raspoređeno u dva kruga što se naizmjenice čitaju - jedne godine jedno, a druge drugo. Prvi se krug čita u parnim godinama, a drugi u neparnim.

Tako su i u Redu svagdanjih čitanja kao i nedjeljama primijenjena načela usklađenog ili polususljednog čitanja, već prema tome da li su posrijedi vremena koja imaju posebna obilježja ili nemaju.

d) Čitanja za svetačka slavlja

70. Za svetačka je slavlja predložen dvostruki niz čitanja:

1. Prvi se niz nalazi u Vlastitim čitanjima za svetkovine, blagdane ili spomene; osobito za svaki od njih postoji vlastiti tekst. Katkada se uz to kao prikladniji predlaže i drugi tekst koji se inače nalazi u Zajedničkim čitanjima.

2. Drugi se niz, i to opširniji, nalazi u Zajedničkim čitanjima za svetačke dane. U ovom se dijelu predlažu najprije tekstovi prikladniji za različite redove svetaca (za mučenike, pastire, djevice), a zatim i mnogi drugi tekstovi koji govore općenito o svetosti pa se mogu uzeti po volji kada se god za izbor upućuje na Zajednička čitanja.

71. Korisno je pripomenuti da se tekstovi nalaze svi zajedno onim redom kojim treba da se čitaju; najprije čitanja iz Staroga zavjeta, zatim tekstovi iz Apostola, zatim Psalmi i stihovi između čitanja te napokon Evanđelja. A sve je tako poredano da svećenik može po volji odabirati, imajući pred očima pastoralne potrebe zajednice koja sudjeluje u slavlju, osim ako nije drugačije izričito određeno.

e) Raspored čitanja za obredne, prigodne, zavjetne i pokojničke mise.

72. Sličan je raspored čitanja i za obredne, prigodne, zavjetne i pokojničke mise. Predloženo je više tekstova kao i u Zajedničkim svetačkim čitanjima.

f) Poglavitna načela o odabiranju i raspoređivanju tekstova

73. Osim ovih načela po kojima je sastavljen raspored čitanja u pojedinim dijelovima Lekcionara, evo i drugih općenitijih načela:

1. Knjige Svetog pisma za određeno liturgijsko vrijeme

74. Neke se knjige Svetog pisma zbog svog nutarnjeg značaja i zbog liturgijske predaje upotrebljavaju u određenim liturgijskim vremenima. Tako se npr. Djela apostolska dosljedno i zapadnoj (ambrozijevskoj i španjolskoj) i istočnoj predaji čitaju u vazmeno vrijeme. Time se izvrsno očituje da cio život Crkve proistječe iz vazmenog otajstva. Isto se tako po zapadnoj i istočnoj predaji Ivanovo evanđelje čita u posljednjim

korizmenim tjednima i u vazmeno vrijeme: to je Evanđelje „duhovno“ - dublje izlaže otajstvo Kristovo.

Čitanja su Knjige Izaijine, osobito njezina prvog dijela, prema predaji dodijeljena došašću. Neki se dijelovi toga proroka čitaju i u božićno vrijeme. Tom je vremenu dodijeljena i Prva Ivanova poslanica.

2. Dužina tekstova

75. U pogledu dužine tekstova odabran je srednji put. Razlikuju se pripovijedalački tekstovi koji treba da budu nešto duži, a vjernici ih obično pažljivije slušaju od tekstova koji iznose više nauku pa ne smiju biti predugi. Za neke odulje tekstove predviđen je dvojak oblik, duži i kraći, koji već bude zgodniji. Ta su kraćenja napravljena vrlo oprezno.

3. Teža čitanja

76. Iz pastoralnih se razloga u nedjelje i blagdane izbjegavaju uistinu teški biblijski tekstovi, bilo zato što su literarno-kritički ili egzegetski veoma problematični, bilo zato što ih vjernici, barem donekle, teže mogu razumjeti. Ipak, duhovno se blago teže shvatljivih tekstova nije od vjernika smjelo sakriti onda kada teškoće shvaćanja proistječu iz nedovoljne kršćanske naobrazbe bez koje ne smije biti nijedan dobar vjernik ili iz nedovoljne biblijske naobrazbe koju treba da posjeduje svaki dobar pastir duša. Nerijetko ovo ili ono po sebi teško čitanje postaje lakše zbog usklađenosti s drugim misnim čitanjem.

4. Izostavljanje nekih redaka

77. Prema predaji mnogih liturgija, pa i rimske, katkada se u čitanjima Pisma izostavlja po koji redak. Treba ipak priznati: reci se ne smiju olako ispuštati, da se ne bi osakatio smisao ili namjera teksta i sam stil Pisma. Iz pastoralnih se razloga ovdje-ondje ostalo kod te tradicije i u ovom Redu, ali se brižljivo pazilo da smisao u svojoj biti ostane netaknut. Inače bi se neki tekstovi odveć oduljili ili bi se sasvim morala izostaviti čitanja koja su po sebi za vjernike od ne male, štoviše često od velike duhovne koristi, ali sadrže ovaj ili onaj redak koji je s pastoralnog gledišta manje koristan ili uključuje uistinu odveć teška pitanja.

3. Načela za upotrebu Reda čitanja

a) Mogućnost odabiranja nekih tekstova

78. Lekcionar katkada daje svećeniku mogućnost da za čitanje odabere ovaj ili onaj tekst ili da odabere jedan od više predloženih za isto čitanje. U nedjelje, svetkovine i blagdane biva to rijetko da ne izbljedi boja vlastita nekom liturgijskom vremenu ili da se neprikladno ne prekine polususljedno čitanje neke knjige. Naprotiv, takva se mogućnost lakše pruža na svetačka slavlja i u obredima, prigodnim, zavjetnim i pokojničkim misama.

Te ovlasti kao i one druge koje su naznačene u Uvodnim napomenama u Rimski misal i u Red misnog pjevanja¹⁰³, imaju pastoralni cilj. Svećenik će stoga u raspoređivanju liturgije riječi „više gledati na opće duhovno dobro zajednice nego na svoj ukus. Neka ne zaboravi da izbor misnih dijelova ima provesti u složnu dogovoru sa službenicima i drugima koji u slavljenju imaju neki udio, ne isključujući nipošto vjernike u onome što neposrednije spada na njih“¹⁰⁴.

1) O dva čitanja prije Evanđelja

79. U misama za koje se predlažu tri čitanja neka uistinu i budu tri čitanja. No ako biskupska konferencija zbog pastoralnih razloga dopusti da budu samo dva čitanja¹⁰⁵, neka se od prvih dvaju izabere ono koje se bolje služi da se vjernici što potpunije uvedu u otajstvo spasenja. Stoga ako na odnosnome mjestu nije drukčije određeno, valja od prvih dvaju čitanja radije uzeti ono koje je bolje usklađeno s Evanđeljem ili ono koje prema spomenutom nastojanju, više pogoduje organičkoj katehezi kroz neko vrijeme ili ono koje omogućuje polususljedno čitanje neke knjige¹⁰⁶.

2) O dužem i kraćem obliku čitanja

80. Pastoralno mjerilo treba da isto tako odlučuje kad se odabire jedan od dva predložena oblika za isti tekst. Jer katkada je predložen duži i kraći odlomak istog teksta. Tada se treba obazirati na mogućnost slušateljstva da plodno sluša duži ili kraći tekst; na njegovu mogućnost da razumije neki teži tekst; na njegovu mogućnost da posluša potpuniji tekst koji će se protumačiti homilijom.

¹⁰³ *OURM*, br. 36-40; *OCM*, br. 5-9.

¹⁰⁴ *OURM*, br. 313.

¹⁰⁵ *Ondje*, br. 318; *ND*, br. 1.

¹⁰⁶ Tako se npr. u korizmi susljedna čitanja Staroga zavjeta predlažu u skladu s razvojem povijesti spasenja; ili se u nedjelje „kroz godinu“ predlaže i polususljedno čitanje neke Poslanice. Tada je bolje da pastir duša izabere jedno ili drugo čitanje kroz više susljednih nedjelja te tako osigura skladan slijed kateheze; nikako ne priliči da bez reda čita sad iz Staroga zavjeta, sad iz Poslanica, bez skladna poretka susljednih tekstova.

3) O odabiru između dva predložena teksta

81. Kada se pak daje mogućnost odabira između jednog ili drugog određenog teksta, valja paziti na korist sudionika. Katkada se treba odlučiti za tekst što je skupljenoj zajednici lakši i primjereniji. Katkada će opet pastoralna korist savjetovati da se tekst što je nekom slavju vlastit odloži ili još jednom ponovi u zgodi u kojoj se tekst prepušta izboru po volji.

To se može dogoditi ili onda kad postoji bojazan da će neki tekst u odnosnom skupu prouzročiti kakvu poteškoću ili kad se taj tekst ima čitati susljedne nedjelje ili dana u tjednu.

4) Čitanja za obične dane

82. U rasporedu čitanja za obične dane valja pripaziti da li će se zbog nekog drugog slavlja u tjednu morati izostaviti koje čitanje iste knjige. Tada neka svećenik imajući pred očima raspored čitanja cijeloga tjedna predvidi hoće li ta čitanja kao manje značajna izostaviti ili će ih, ako su korisna za cjelovit pregled neke određene tematike, na zgodniji način spojiti s ostalima.

U rasporedu se svagdanjih čitanja u obične dane predlažu tekstovi za svaki dan u tjednu lijekom cijele godine. Stoga se gotovo uvijek uzimaju ta čitanja na dan za koji su naznačena osim ako je toga dana neka svetkovina, blagdan ili spomen-dan s vlastitim čitanjima¹⁰⁷.

5) Čitanja u svetačkim slavljima

83. Za svetačka su slavlja predložena vlastita čitanja ako takva doista postoje: ona govore o svečevoj osobi ili o otajstvu o kojem se slavi misa. Takva čitanja treba uzeti umjesto onih što se nalaze u Svagdanjem lekcionaru, makar je posrijedi samo spomen.

Katkada su predložena primijenjena čitanja koja osvjetljaju neku osobitost svečeva duhovnog života ili djelatnosti. Ne smatra se uputnim da takva čitanja budu obvezatna, osim ako to uistinu preporučuju pastoralni razlozi. No najčešće se naznačuju čitanja iz zajedničkih svetačkih slavlja kako bi se omogućio lakši izbor. Ipak, tu je uvijek riječ o sugestijama. Umjesto primijenjenog ili predloženog čitanja može se uzeti bilo koje od naznačenih zajedničkih čitanja.

---

¹⁰⁷ Usp. *OURM*, br. 319.

Kad svećenik slavi s narodom, treba da gleda na duhovno dobro vjernika, a ne da im nameće svoje sklonosti. Naročito će paziti da ne bi češće i bez dovoljnoga razloga izostavljao čitanja što su u svagdanjem lekcionaru naznačena za pojedine dane: Crkva naime želi da vjernicima bude pripravljen bogatiji stol riječi Božje¹⁰⁸.

Postoje osim toga zajednička čitanja što se nalaze u zajedničkim slavljinama ili za određen red svetaca (npr. mučenika, djevica, pastira) ili za svete općenito. U tim se slučajevima predlaže za isto čitanje više tekstova pa svećenik može po volji odabrati koji će od njih pročitati, pazeći na korist slušatelja.

U svim svetačkim slavljinama, kada god to koji razlog svjetuje, mogu se odabrati čitanja iz bilo kojih Zajedničkih slavlja svetaca i svetica, a ne samo iz onih na koje lekcionar upućuje.

84. U svetačkim slavljinama treba uz to imati u vidu i ovo:

a) Na svetkovine i blagdane treba uvijek uzeti čitanja što se nalaze u vlastitim ili zajedničkim čitanjima. Za slavlja općeg kalendara uvijek su naznačena vlastita čitanja.

b) Za svetkovine partikularnih kalendara neka se naznače tri čitanja: prvo iz Staroga zavjeta (a u vazmeno vrijeme iz Djela apostolskih ili Otkrivenja), drugo iz Apostola, treće iz Evanđelja, osim ako drugačije ne odredi biskupska konferencija¹⁰⁹.

c) Na blagdane i spomen-dane, kada su u misi samo dva čitanja, prvo se može izabrati ili iz Staroga zavjeta ili iz Apostola, a drugo iz Evanđelja. No u vazmeno vrijeme, po predanom običaju u Crkvi, neka se prvo čitanje uzme iz Djela Apostolskih, a drugo po mogućnosti iz Ivanova evanđelja.

6) O drugim dijelovima Reda čitanja

85. U Redu obrednih misnih čitanja naznačuju se isti tekstovi koji su već proglašeni za pojedine redove, dakako osim tekstova koji se ne uklapaju u misna slavlja¹¹⁰.

86. Red čitanja za različite potrebe, za zavjetna i pokojnička slavlja donosi više tekstova koji omogućuju da se ta slavlja prilagode prilikama, okolnostima i pitanjima različitih skupina sudionika¹¹¹.

---

¹⁰⁸ Usp. *Ondje*, br. 316; *SC*, br. 51.

¹⁰⁹ *OURM*, br. 318.

¹¹⁰ Usp. *Rimski obrednik* obnovljen prema odluci Svetog ekumenskog sabora II vatikanskog a proglašen vlašću pape Pavla VI, *Red pokore*. Nalogom i odobrenjem Biskupske konferencije i odobrenjem Sv. kongregacije za bogoštovlje izdaje Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1975., *Prethodne napomene*, br. 13.

¹¹¹ Usp. *OURM*, br. 320.

87. U obrednim misama te misama za različite potrebe, u zavjetnim i pokojničkim misama katkada se predlaže više tekstova za isto čitanje. Odabir se vrši po istim načelima što su gore izložena za odabir čitanja iz zajedničkih slavlja svetaca.

88. Kada je zabranjena neka obredna misa, kako to već stoji u svakom obredu, može se ipak uzeti jedno čitanje iz obredne mise, pazeći pri tom na duhovno dobro sudionika¹¹².

b) Pripjevni psalam i poklik prije Evanđelja

89. Među pjesmama je veoma važan psalam nakon prvog čitanja. Neka se redovito uzme psalam koji je označen iza samog čitanja, osim ako su posrijedi čitanja za zajedničke svetačke, obredne, prigodne, zavjetne i pokojničke mise u kojima se izbor povjerava samom svećeniku, po načelu pastoralne koristi nazočnih.

Ipak, da bi narod mogao lakše prihvatiti psalamski pripjev, izabrani su neki tekstovi psalama i pripjeva za različita vremena godine ili za različite redove svetaca, koji se mogu upotrijebiti umjesto onih koji odgovaraju čitanju, kad se god psalam pjeva¹¹³.

90. Druga se pjesma pjeva nakon drugog čitanja, prije Evanđelja: ili je u svakoj pojedinoj misi posebno određena i usklađena s Evanđeljem ili se ostavlja slobodi izbora u zajedničkom nizu nekog vremena ili zajedničkih čitanja.

91. U korizmi se prije i poslije retka prije Evanđelja može upotrijebiti jedan od ovih ili njima sličnih poklika¹¹⁴:

1. Slava ti i hvala, Kriste!
- 2 Slava tebi, Kriste, Mudrosti Očeva!
3. Slava tebi, Kriste, Riječi Božja!
4. Slava tebi, Gospodine, Sine Boga živoga!
5. Hvala ti i čast, Gospodine Isuse!
6. Hvala tebi, Kriste, Kralju vječne slave!

---

¹¹² Usp. *ondje*, br. 313.

¹¹³ Usp. *niže*, str. 288-304.

¹¹⁴ Usp. *RM, Red čitanja. Svagdanja čitanja I*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2009., str. 137-138.

Glava V.

OPIS REDA ČITANJA

92. Važno je da pastiri duša što bolje razumiju sastav Reda čitanja kako bi ga umjeli što življe upotrebljavati da bi vjernici iz njega crpili plodove. Stega je prikladno da ukratko opišemo Red Čitanja, bar s obzirom na važnija slavlja i različita vremena liturgijske godine za koje su po gore naznačenim pravilima naznačena pojedina Čitanja.

1. Vrijeme došašća

a) U nedjelju

93. Čitanja Evanđelja imaju vlastito obilježje: odnose se na Gospodnji dolazak na svršetku vremena (1. nedjelja), na Ivana Krstitelja (2. i 3. nedjelja) i na događaje što izbliza pripraviše Gospodinovo rođenje (4. nedjelja).

Čitanja Staroga zavjeta, osobito iz Knjige Izaijine, donose proroštva o Mesiji i Mesijinu vremenu.

Čitanja Apostola pružaju poticaje i navještaje koji odgovaraju raznolikim obilježjima toga vremena.

b) U obične dane

94. Dva su niza čitanja: prvi od početka do 16. prosinca, a drugi od 17. do 24. prosinca.

U Prvom se dijelu došašća čita Knjiga Izaijina, raspodijeljena prema redu knjige; ne isključuju se ni značajniji tekstovi koji dolaze i nedjeljama. Evanđelja tih dana odabrana su u skladu s prvim čitanjem.

Od četvrtka drugog tjedna počinju čitanja Evanđelja o Ivanu Krstitelju, a u prvom se čitanju ili nastavlja Knjiga Izajina ili je odabran neki drugi tekst u skladu s Evanđeljem.

U posljednjem tjednu prije Rođenja Gospodnjega predloženi su iz Evanđelja Matejeva (gl. 1) i Lukina (gl. 1) oni događaji koji su neposredno pripravili Gospodnje rođenje. U prvom su čitanju odabrani tekstovi iz različitih knjiga Staroga zavjeta u skladu s Evanđeljem. Među njima su neka značajna mesijanska proroštva

2. Božićno vrijeme

a) Na svetkovine, blagdane i nedjelje

95. Za Badnjak i tri božićne mise proročka su i druga čitanja preuzeta iz rimske tradicije.

U nedjelju u osmini Božića i na blagdan Svete Obitelji Evanđelje se odnosi na Isusovo djetinjstvo, a druga čitanja govore o vrlinama obiteljskoga života.

U drugu nedjelju poslije Božića čitanja govore o otajstvu Utjelovljenja. Na Bogojavljenje čitanje Staroga zavjeta i Evanđelja slijedi rimsku tradiciju, a za apostolsko je čitanje uzet tekst o pozivu svih naroda na spasenje.

Na blagdan Krštenja Gospodinova izabrani su tekstovi o tom otajstvu.

b) U obične dane

96. Od 29. prosinca uzima se susljedno čitanje cijele Prve poslanice sv. Ivana što se počela čitati već 27. prosinca, na blagdan samoga sv. Ivana i na sljedeći dan Nevine dječice. Evanđelja govore o Gospodnjim očitovanjima. Čitaju se događaji iz Isusova djetinjstva iz Lukina evanđelja (29. i 30. prosinca), zatim 1. glava Ivanova evanđelja (od 31. prosinca do 5. siječnja) te osobita Gospodinova očitovanja po četirima Evanđeljima (od 7. do 12. siječnja).

3. Korizmeno vrijeme

a) U nedjelje

97. Čitaju se Evanđelja ovako raspoređena:

Prve i druge nedjelje sačuvani su izvještaji o napastovanju i preobraženju Gospodnjem, a čitaju se po trojici sinoptika.

U tri susljedne nedjelje obnovljena su za godinu A Evanđelja o Samarijanki, slijepcu od rođenja i o Lazaru. Budući da su ta Evanđelja važna za kršćansku inicijaciju, mogu se upotrijebiti i u godini B i C, osobito gdje ima katekumena.

Ipak su po želji mnogih pastira i za godinu B i C doneseni i drugi tekstovi: za godinu B Ivanovi tekstovi o budućem Kristovu proslavljenju po križu i uskrsnuću, a za godinu C Lukini tekstovi o obraćenju.

Na Cvjetnicu ili nedjelju Muke Gospodnje za procesiju su odabrani tekstovi što izvješćuju o Gospodinovu svečanom ulasku u Jeruzalem po trojici sinoptika. U misi se čita izvještaj o Muci Gospodnjoj.

Čitanja se Staroga zavjeta odnose na povijest spasenja, što je jedan od predmeta svojstvenih korizmenoj katehezi. Za svaku je godinu predviđen niz tekstova koji donose poglavite odlomke te povijesti od početka do obećanja novoga Saveza.

Čitanja su Apostola tako odabrana da odgovaraju čitanjima Evanđelja i Staroga zavjeta te da i međusobno, koliko je moguće, budu što povezanija.

b) U obične dane

98. Čitanja su iz Evanđelja i Staroga zavjeta odabrana u uzajamnoj povezanosti. U njima se razvijaju različiti sadržaji korizmene kateheze te su prilagođena duhovnom smislu toga vremena. Od ponedjeljka četvrtog tjedna počinje polususljedno čitanje Ivanova evanđelja s tekstovima tog Evanđelja što punije odgovaraju obilježjima korizme.

Kako se sada čitanja o Samarijanki, slijepcu od rođenja i Lazaru čitaju u nedjelje, ali samo u godini A (u ostalim godinama po volji), provideno je da se mogu ponovno uzeti i u obične dane. Stoga su na početku trećeg, četvrtog i petog tjedna uklopljene „mise po volji“ s tim tekstovima. Te se mise mogu uzeti kojega god dana toga tjedna umjesto dnevnog čitanja.

U prvim se danima Svetog tjedna čitanja odnose na otajstvo Muke. U Misi svetih ulja čitanja osvjetljuju Kristovo mesijansko poslanje i njegov nastavak u Crkvi po sakramentima.

4. Sveto trodnevlje i vazmeno vrijeme

a) Sveto trodnevlje

99. Na Veliki četvrtak o Večeri Gospodnjoj večernja je misa sva u svjetlu spomena gozbe prije izlaska i primjera Krista što učenicima pere noge te Pavlovih riječi o ustanovljenju kršćanske pashe u euharistiji.

Liturgijski čin na Veliki petak Muke Gospodnje doseže vrhunac u Ivanovu izvještaju o Muci onoga koji je kao u Izaiji naviješteni Sluga Gospodnji postao doista jedinim svećenikom, prinoseći samoga sebe Ocu.

U vazmenom bdijenju u svetoj noći predlaže sedam čitanja iz Staroga zavjeta što dozivaju u pamet čudesna Gospodnja djela u povijesti spasa, te dva iz Novoga zavjeta to jest proglas uskrsnuća po trima sinoptičkim Evanđeljima i apostolsko čitanje o kršćanskom krstu kao sakramentu uskrsnuća Kristova.

Čitanje se Evanđelja u misi na dan Pashe uzima iz „Ivana“ o našašću prazna groba. No po volji se mogu čitati i tekstovi Evanđelja predloženi za svetu noć. A gdje se na Uskrs slavi večernja misa, može se uzeti i Lukin izvještaj o ukazanju učenicima koji su putovali u Emaus. Prvo se čitanje uzima iz Djela apostolskih što se u vazmeno vrijeme uzimaju umjesto čitanja iz Starog zavjeta. Čitanje iz Apostola potiče da se u Crkvi sveudilj živi otajstvo Pashe.

b) U nedjelje

100. Evanđeoska čitanja sve do treće vazmene nedjelje izvješćuju o ukazanjima uskrsnuloga Krista.

Čitanja o Dobrom pastiru dodijeljena su četvrtoj vazmenoj nedjelji. U petoj, šestoj i sedmoj vazmenoj nedjelji nalaze se izvaci iz Gospodnje besjede i molitve poslije Večere.

Prvo je čitanje u krugu od tri godine uzeto iz Djela apostolskih, i to usporedno i postupno. Tako se svake godine donosi nešto o životu, svjedočanstvu i napredovanju prvobitne Crkve.

Za apostolsko je čitanje za godinu A uzeta Prva poslanica Petrova, za godinu B Prva poslanica Ivanova, za godinu C Otkrivenje. Ti tekstovi ponajpače odgovaraju duhu radosne vjere i čvrste nade koji je svojstven tom vremenu.

c) U obične dane

101. Prvo je čitanje kao i u nedjelje uzeto iz Djela apostolskih i to na polususljedan način.

Za Evanđelje se u osmini Vazma čitaju izvještaji o Gospodnjim ukazanjima. Zatim se polususljedno čita Ivanovo evanđelje iz kojeg se sada uzimaju tekstovi s vazmenim obilježjem da se tako dopuni čitanje korizmenog vremena. U ovom vazmenom čitanju osobito mjesto ima Gospodnja besjeda i molitva poslije Večere.

d) Na svetkovinu Uzašašća i Duhova

102. Svetkovina Uzašašća zadržava kao prvo čitanje izvještaj o događaju po Djelima apostolskim što se upotpunjuje apostolskim čitanjima o Kristu uzvišenomu i proslavljenomu zdesna Ocu. Za evanđeosko se čitanje u svakom krugu uzima raznolik vlastiti tekst, po značaju pojedinog evanđelista.

U večernjoj su misi duhovskoga bdijenja predložena četiri teksta Staroga zavjeta, a odabire se po volji jedan od njih za osvjetljenje mnogostrukog značenja svetkovine. Apostolsko čitanje ističe ulogu što je Duh Sveti danas vrši u Crkvi. Napokon evanđeosko čitanje spominje obećanje Duha kad još Krist nije bio proslavljen.

Za danju se misu na Duhove kao prvo čitanje uzima tradicionalni izvještaj Djela apostolskih o samom događaju velikih Duhova, dok apostolsko čitanje ukazuje na djelotvornost Duha što djeluje u životu Crkve. Evanđeosko čitanje doziva u pamet događaj kada je Isus na svoj Uskrs uvečer učenicima darovao svojega Duha. Drugi se tekstovi mogu uzeti po volji, a upućuju na djelovanje Duha u učenicima i u Crkvi.

5. Vrijeme „kroz godinu“

a) Raspored i izbor tekstova

103. Vrijeme „kroz godinu“ počinje u ponedjeljak nakon nedjelje poslije 6. siječnja i teče zaključno s utorkom prije korizme. Ponovno se nastavlja u ponedjeljak nakon Duhova i svršava prije 1. večernje prve nedjelje došašća.

Lekcionar donosi čitanja za 34 nedjelje i susljedne tjedne. No katkada su samo 33 nedjelje „kroz godinu“. Osim toga neke nedjelje ili pripadaju nekom drugom vremenu (nedjelja blagdana Krštenja Gospodnjega ili nedjelja Duhova) ili na njih padaju neki blagdani (npr. blagdan Presvetog Trojstva ili blagdan Gospodina našega Isusa Krista Kralja svega stvorenja).

104. Da bi se pravilno rasporedila čitanja koja su određena za vrijeme „kroz godinu“, neka se opslužuje ovo:

1) Nedjelja na koju se slavi blagdan Krštenja Gospodnjega prva je nedjelja „kroz godinu“. Stoga čitanja I. tjedna „kroz godinu“ počinju s ponedjeljkom nakon nedjelje koja pada poslije 6. siječnja.

2) Nedjelja poslije blagdana Krštenja Gospodnjega druga je „kroz godinu“. Ostale se broje susljednim redom sve do nedjelje koja prethodi početku korizme. Čitanja tjedna u koji pada Pepelnica prekidaju se poslije utorka koji je prethodi.

3) Kad se poslije Duhova ponovno započnu čitanja vremena „kroz godinu“, treba ići ovim redom:

a) Ako su 34 nedjelje „kroz godinu“, uzima se onaj tjedan koji neposredno dolazi nakon tjedna čija su čitanja bila posljednja prije korizme¹¹⁵.

b) Ako su 33 nedjelje „kroz godinu“, izostavlja se prva nedjelja koju bi valjalo uzeti poslije Duhova, da bi za posljednja dva tjedna ostali eshatološki tekstovi koji su za njih naznačeni¹¹⁶.

b) Čitanja u nedjelje

1) Čitanja Evanđelja

105. Evanđelje se druge nedjelje „kroz godinu“ još uvijek odnosi na očitovanje Gospodnje koje se slavilo na blagdan Bogojavljenja: čita se tradicionalni odlomak o svadbi u Kani i još dva druga, također iz Evanđelja Ivanova.

Od treće nedjelje počinje polususljedno čitanje triju sinoptičkih Evanđelja. To je čitanje tako raspoređeno da donosi nauk vlastit svakom pojedinom Evanđelju, a u isto se vrijeme izlaže Gospodinov život i Propovijedanje.

Takvom se podjelom postizava neki sklad između smisla svakog Evanđelja i razvoja liturgijske godine: poslije Bogojavljenja se čitaju počeci Gospodinova propovijedanja, a to se odlično nadovezuje na krštenje i prva očitovanja Kristova. Na kraju se liturgijske godine sama od sebe nameće eshatološka tema koja je svojstvena posljednjim nedjeljama: tu temu više-manje opširno razvijaju poglavlja pojedinih Evanđelja koja prethode izvještaju o mucu.

---

¹¹⁵ Usp. Usp. *RM, Red čitanja. Svagdanja čitanja II*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2009., str. XXXIX; tako, npr. ako je šest nedjelja prije korizme, u ponedjeljak nakon Pedesetnice počinje sedmi tjedan. Svetkovina Presvetoga Trojstva zadržava svoje mjesto na nedjelju „kroz godinu“.

¹¹⁶ Ako je prije korizmenog vremena, npr. pet tjedana, ispušta se šesti tjedan i započinje se sa sedmim.

U godini B poslije XVI. nedjelje uklapaju se čitanja iz 6. glave Ivanove („besjeda o kruhu života“), i to veoma prirodno jer Ivanovo umnoženje kruha dolazi na mjesto istog Markova izvještaja. U polususljednom čitanju Luke u godini C, prvom tekstu (to jest na treću nedjelju) prethodi proslov Evanđelja koji vrlo lijepo pokazuje piščev naum, a drugdje mu nema mjesta.

2) Čitanja Staroga zavjeta

106. Čitanja su Staroga zavjeta odabrana u vezi s pojedinim evanđeoskim odlomcima da bi se izbjegla prevelika različitost među čitanjima pojedinih misa, a osobito da bi se istaklo jedinstvo obaju Zavjeta. Odnos se između čitanja iste mise pokazuje pomno odabranim naslovima prije svakog čitanja.

Pri izboru se koliko je bilo moguće išlo za tim da čitanja budu kratka i jaka. Pazilo se i na to da se u nedjelje pročita što više značajnih tekstova Staroga zavjeta. Istina, ti su tekstovi Staroga zavjeta raspodijeljeni bez logičkog reda jer su odabrani u vezi s evanđeljem. Ipak, tako će se otvoriti blago riječi Božje te će oni koji budu sudjelovali u nedjeljnim misama upoznati gotovo sve poglavite stranice Staroga zavjeta.

3) Čitanja iz Apostola

107. Za poslanice se predlaže polususljedno čitanje Pavlovih i Jakovljeve poslanice (Petrove se i Ivanove čitaju kroz vazmeno i božićno vrijeme).

Kako je Prva poslanica Korinćanima dosta duga te raspravlja o različitim pitanjima, raspodijeljena je kroz tri godine, odmah na početku vremena „kroz godinu“. Tako se prikladnim smatralo raspodijeliti na dva dijela i Poslanicu Hebrejima: prvi se dio čita u godini A, a drugi u godini C.

Odabrana su čitanja dosta kratka i ne odveć teška kako bi ih vjernici razumjeli. Niže navedena Tablica II pokazuje raspodjelu poslanica u nedjelje „kroz godinu“ za krug od tri godine¹¹⁷.

c) O čitanjima za svetkovine Gospodnje „kroz godinu“

108. Na svetkovine Presvetoga Trojstva, Presvetoga Tijela i Krvi Kristove te Presvetoga Srca Isusova izabrani su tekstovi što odgovaraju osobitim obilježjima tih slavlja.

---

¹¹⁷ Usp. *RM, Red čitanja. Svagdanja čitanja II*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2009., str. XL.

Čitanja 34. i posljednje nedjelje slave Krista Kralja svega stvorenog, koji je nagoviješten u praliku Davida, proglašen u poniženjima muke i križa te u Crkvi kraljuje, i vratit će se na svršetku vremena.

d) Čitanja u obične dane

109. 1) Evanđelja su raspoređena tako da se najprije čita Marko (tjedan 1–9.), zatim Matej (tjedan 10–21.), napokon Luka (tjedan 22–34.). Glave 1–12. Markove čitaju se cijele; ispuštaju se samo ona dva odlomka 6. glave koji se čitaju u obične dane drugih vremena. Iz Mateja se i Luke čita sve ono čega nema u Marku. Dva se ili tri puta čita sve ono što je ili u svim Evanđeljima posve svojstveno ili je nužno da bi se dobro razumio tijek Evanđelja. Eshatološka se besjeda cijela uzima iz Luke i čita se tako na kraju liturgijske godine.

110. 2) Prvo je čitanje složeno tako da se nekoliko tjedana čita najprije jedan pa onda drugi Zavjet, već prema dužini knjiga koje se čitaju. Iz knjiga Novoga zavjeta čitaju se dosta opširni dijelovi da bi se iznio gotovo cijeli sadržaj poslanica.

Iz Staroga je zavjeta bilo moguće donijeti samo izabrana mjesta koja će, koliko je to moguće, očitovati značaj pojedinih knjiga. Povijesni su tekstovi tako odabrani kako bi se dobio pregled povijesti spasenja prije Utjelovljenja Gospodnjega. Jedva je bilo moguće donijeti duža čitanja. Zato je katkada trebalo da se proberu reci i tako izbjegne dugo čitanje. Povrh toga, religiozno značenje povijesnih događaja katkada rasvjetljuju i neki tekstovi iz mudrosnih knjiga koji su kao proslavi ili zaključke dodani nekom povijesnom nizu.

U Svagdanjem se lekcionaru kroz sva sveta vremena nalaze gotovo sve knjige Staroga zavjeta. Nema samo nekih najkraćih proročkih tekstova (Obadija, Sefanija) i pjesničke knjige koja nije prikladna za čitanje (Pjesma nad pjesmama). Od izvještaja koji su napisani za pobudu, a iziskuju dosta dugo čitanje da bi se magli razumjeti, čitaju se samo Tobija i Ruta, a izostavljaju Estera i Judita; iz njih ima nekoliko tekstova u nedjelje i obične dane drugih vremena.

Niže navedena Tablica III pokazuje raspodjelu knjiga obaju Zavjeta u obične dane kroz godinu za dvije godine¹¹⁸.

Potkraj liturgijske godine čitaju se knjige koje odgovaraju eshatološkom obilježju toga vremena, to jest Daniel i Otkrivenje.

---

¹¹⁸ Usp. *RM, Red čitanja. Svagdanja čitanja II*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2009., str. XLI.

Glava VI.

IZDANJA I PRIJEVODI NA NARODNIM JEZICIMA TE
POTREBNE OZNAKE ČITANJA

1. Izdanja i prijevodi

111. Riječ Božju u liturgijskom skupu treba uvijek proglašavati ili iz latinskih tekstova što ih je izdala Sveta Stolica ili iz prijevoda na narodne jezike za liturgijsku upotrebu što ih odobrava biskupska konferencija po postojećim propisima¹¹⁹.

112. Misni lekcionar treba prevesti u cjelini, zajedno s Uvodnim napomenama i sa svim njegovim dijelovima. Ako biskupska konferencija smatra da je nužno ili prikladno uvesti neke prilagodbe, one se smiju uvesti istom poslije potvrde Svete Stolice¹²⁰.

113. Zbog opsežnosti lekcionara izdanja će nužno obuhvaćati više svezaka. Nije propisana nijedna raspodjela. Samo neka se u svaki svezak stavi tekst koji upućuje u ustrojstvo i cilj toga dijela lekcionara.

Preporuča se stari običaj da se zasebno izdaju u jednoj knjizi Evanđelja, a u drugoj čitanja Staroga zavjeta i Apostola.

No mogu se možde zgodnije zasebno izdati Nedjeljna čitanja - u koja se mogu uključiti izvaci iz Svetačkih čitanja - a zasebno svagdan. Nedjeljna se pak zgodno mogu raspodijeliti u tri godine tako da jedna knjiga susljedno sadrži sve za jednu godinu.

Slobodno je slijediti i prikladniju raspodjelu ako se nade, a koja bi više poslužila pastoralnoj upotrebi.

114. Čitanjima neka se uvijek pripoje tekstovi za pjevanje. No mogu se izdati i posebne knjige u kojima će se nalaziti samo ono što se pjeva. Preporuča se da se tekst izda razdijeljen u kitice.

---

¹¹⁹ Usp. CONS. AD EXSEQUENDAM CONST DE SACRA LITURGIA, Instr. *De popularibus interpretationibus conficiendis*, 25. ian. 1969: *Notitiae* 5 (1969), str. 3-12; *Declaratio circa interpretationes textuum liturgicum „ad interim“ paratas*: *Notitiae* 5 (1969), str. 69; S. CONGR. PRO CULTO DIVINO, *Declaratio de de interpretatione textuum liturgicorum*: *Notitiae* 5 (1969), str. 333-334 (usp. i *Responsiones ad dubia*: *Notitiae* 9 (1973), str. 153-154; *De unica interpretatione textuum liturgicorum*: *Notitiae* 6 (1970), str. 84-85; S. CONGR. PRO SACRAMENTIS ET CULTU DIVINO, *Epistula ad Praesides Conferentiarum Episcopaliū de linguis vulgaribus in S. Liturgiam inducendis*: *Notitiae* 12 (1976), str. 300-302.

¹²⁰ *LI*, br. 11; *OURM*, br. 325.

115. Kad se čitanje sastoji od različitih dijelova, neka se tiskarski jasno izrazi ovo ustrojstvo teksta. Također se preporuča da se tekstovi, pa i nepjesnički, tiskaju raspodijeljeni u stihove kako bi se osobito manje vještim čitačima olakšalo proglašavanje čitanja.

116. Gdje su predložena duža i kraća čitanja, neka se tiskaju odijeljeno da ih bude lako čitati. Gdje pak takvo dijeljenje nije prikladno, neka se pronađe način da se i jedan i drugi tekst mogne besprijekorno proglašavati.

117. Neka se pučki prijevodi ne izdaju bez naslova. Naslovu se može dodati, ako je zgodno, i napomena u kojoj se jasnije tumači opći smisao odlomka. No neka to bude označeno prikladnim tipografskim znakom da bude jasno da to nije obvezatan tekst.

118. Neka svi svesci budu popraćeni biblijskim kazalom odlomaka, kakav je i u ovom svesku, kako bi se u različitim prilikama lakše mogao naći potreban ili koristan tekst u misnim lekcionarima.

2. Izgled pojedinih čitanja

Za svako se čitanje označuje tekst, naslov i početak. U tim pojedinostima treba upozoriti na ovo:

a) Naznaka tekstova

119. Tekstovi se navode po Novoj Vulgati, glave i reci. Kad je to potrebno, dodaje se i naznaka po izvorniku (hebrejskom, aramejskom ili grčkom). U izdanjima na narodnom jeziku može se staviti prva ili druga oznaka, prema odluci nadležne vlasti za pojedini jezik. Svakako treba pomno označiti glave i retke. Neka se oni zgodno označe u samom tekstu ili na njegovu rubu.

120. U liturgijskim knjigama prema toj naznaci treba staviti i „natpis“ teksta koji u slavlju valja pročitati. Taj natpis neka se sastavi prema nize navedenim pravilima koja se ipak mogu promijeniti odlukom nadležnih vlasti već prema običajima i prikladnosti pojedinih mjesta i jezika:

121. 1) Neka se uvijek kaže „Čitanje Knjige“ ili „Čitanje Poslanice“ ili „Čitanje Evanđelja“, a ne „Početak“ (osim možda u osobitim slučajevima) ili „Slijedi“.

122. 2) Nazivi knjiga neka se upotrebljavaju po predanom običaju, osim kako slijedi:

a) Kad postoje dvije istoimene knjige, neka se kaže „Prva knjiga“ i „Druga knjiga“ (npr. o Kraljevima, Makabejcima) ili „Prva poslanica“, „Druga poslanica“;

b) Neka se upotrebljava ime danas uobitajeno za ove knjige: „Knjiga prva i druga o Samuelu“ umjesto „Knjiga prva i druga o Kraljevima“.

„Knjiga prva i druga o Kraljevima“ umjesto „Knjiga treća i četvrta o Kraljevima“.

„Knjiga prva i druga Ljetopisa“ umjesto „Knjiga Prva i druga Paralipomenon“.

„Knjiga Ezrina i Nehemijina“ umjesto „Knjiga Prva i druga Ezrina“.

c) Neka se razlikuju mudrosne knjige koje su se do sad označavale jednakim imenom „Knjige mudrosti“. Od sada neka se nazivaju: Knjiga o Jobu, Izreka, Propovjednikova (ili u Prijevodima Kohelet) Pjesma nad pjesmama, Knjiga Mudrosti, Crkvenice (ili u prijevodima Sirahova).

d) Za sve knjige koje Nova Vulgata broji u proroke neka se kaže: „Čitanje Knjige Izaijine, Jeremijine, Baruhove“ te „Čitanje Proroštva Ezekielova, Danielova, Hošejina... Malahijina“, pa i za one što se danas ne smatraju pravim proročkim knjigama.

e) Neka se kaže „Knjiga Tužaljki“ i „Poslanica Hebrjima“ bez naznake Jeremije i Pavla.

b) Naslov

123. Naslov je za svaki pojedini tekst pomno odabran (ponajčešće iz samoga teksta) da bi se s jedne strane označila poglavita tema čitanja, a s druge gdje je to potrebno i veza između čitanja u istoj misi.

c) „Početak“

124. „Početak“ čitanja sadrži najprije uobičajene uvodne riječi: „U ono vrijeme“, „U one dane“, „Braćo“, „Predragi“, „Ovo govori Gospodin“. Te se uvodne riječi izostavljaju kad je već u samom tekstu dovoljno označeno vrijeme ili osobe ili zbog naravi teksta takve riječi nisu prikladne. Nadležna vlast može u izdanjima na narodnom jeziku takve obrasce promijeniti ili izostaviti.

Poslije tih riječi dolazi pravi početak čitanja: u njemu su ispuštene ili dodane neke riječi da bi se mogao razumjeti tekst izdvojen iz svoga konteksta. Isto je tako prikladno

naznačeno, ako se čitanje ne sastoji iz susljednih redaka, kada zbog toga treba u tekstu nešto izmijeniti.

d) Završni poklik

125. Na kraju čitanja, da bi se olakšao poklik naroda, neka se stave riječi koje će čitač izgovoriti: „Riječ je Gospodnja“ ili koji drugi sličan prema mjesnom običaju.